

Täysistunto

Torstai 9.12.2021 klo 16.00—21.01

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta Hallituksen esitys HE 230/2021 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 45 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Avaan keskustelun. Esittelypuheenvuoro, ministeri Kiuru, olkaa hyvä.

Keskustelu

17.10 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus antoi keskiviikkona eduskunnalle esityksen laiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta. Esityksen tavoitteena on suojata erityisesti covid-19-taudin vakaville seurauksille alttiiden sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja käyttävien asiakkaiden ja potilaiden henkeä ja terveyttä. Samalla mahdollistettaisiin sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita tarjoavan työnantajan mahdollisuus käsitellä henkilöstönsä rokotesuojaa tai sairastetusta covid-19-taudista koskevia tietoja. Näiden pääasiallisten tavoitteiden lisäksi sääntelyllä olisi mahdollista turvata sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön terveyttä ja työturvallisuutta sekä osaltaan turvata myös riittävien sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden saatavuutta.

Arvoisa puhemies! Esityksessä ehdotetaan covid-19-taudin vakaville seuraamuksille alttiiden sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaiden ja potilaiden turvaamiseksi, että sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa kaikissa sellaisissa tehtävissä, joihin sisältyy lähikontaktin aiheuttama tartunnanriski kyseiselle asiakkaalle tai potilaalle, voisi vain erityisestä syystä käyttää henkilöä, jolla ei ole joko covid-19-rokotuksen tai enintään kuusi kuukautta aikaisemmin sairastetun laboratoriovarmistetun covid-19-taudin antamaa suojaa covid-19-tautia vastaan. Työntekijä, joka ei lääketieteellisistä syistä voisi ottaa rokotetta, voisi kuitenkin osoittaa suojan covid-19-tautia vastaan todistuksella hänelle enintään 72 tuntia ennen työvuoroon saapumista tehdyn covid-19-testin negatiivisesta tuloksesta.

Samalla ehdotetaan säädettäväksi työntekijän ja opiskelijan tehtävään soveltuvuuden arvioimiseksi, että työnantajalla olisi oikeus käsitellä tietoja työntekijän tai opiskelijan saamasta covid-19-rokotuksesta tai enintään kuusi kuukautta aikaisemmin sairastetusta covid-19-taudista. Sama koskisi virkasuhteessa työtä tekevän soveltuvuuden arviointia kyseisissä työtehtävissä toimimiseen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 148/2021 vp

Arvoisa puhemies! Esitys lisäisi asiakas- ja potilasturvallisuutta vähentämällä covid-19-taudin leviämisen riskiä vakavalle taudille alttiisiin potilaisiin ja asiakkaisiin. Esitys lisäisi myös terveydenhuollon potilaiden ja sosiaalihuollon asiakkaiden luottamusta siihen, että heidän saamansa hoito ja hoiva on turvallista. Tavoitteena on siis suojella covid-19-taudin osalta erityisen hauraassa asemassa olevien ihmisten terveyttä ja henkeä.

On muistettava, että myös ylimmät laillisuusvalvojat ovat ratkaisuihinsa todenneet, ettei yhdenkään korkeimpiin riskiryhmiin kuuluvan henkilön tulisi joutua tilanteeseen, jossa hän olisi pakotettu hyväksymään, että häntä avustavalla henkilöllä ei mahdollisesti olisi parasta tarjolla olevaa suojaa hengenvaarallista tautia vastaan. Julkisen vallan velvollisuus suojella jokaisen henkeä ja terveyttä edellyttää siitä huolehtimista, että välttämättömät palvelut voidaan järjestää vaarantamatta niistä riippuvaisen henkilön terveyttä ja henkeä.

Ehdotus voisi edelleen lisätä henkilökunnan rokotekattavuutta ja hakeutumista rokotukseen, vaikka covid-19-rokotteen ottaminen olisi edelleen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa työskenteleville vapaaehtoista. Rokotteen ottaminen vähentäisi myös henkilökunnalle itselleen aiheutuvaa covid-19-tartunnan saamisen riskiä sekä riskiä tartuttaa muita työntekijöitä. Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilökunnan oman tartuntariskin väheneminen osaltaan voisi turvata myös henkilökunnan riittävyttä vähentämällä henkilökunnan covid-19-tautiin sairastumisesta tai karanteenista johtuvia poissaoloja.

Arvoisa puhemies! Hallitus on tarkastellut tässä vakavassa covid-19-epidemiatilanteessa hyvin nopeassa aikataulussa useita erilaisia vaihtoehtoja siitä, miten parhaalla mahdollisella tavalla pystyisimme suojelemaan tälle taudille ja sen vakaville seuraamuksille alttiiden henkilöiden terveyttä ja henkeä. Tämä nyt ehdotettu muutos mahdollistaisi sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita käyttävien riskiryhmiin kuuluvien asiakkaiden ja potilaiden terveyden ja hengen suojelun niin sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköissä kuin kotiin annettavissa palveluissakin.

Lopuksi haluan todeta, että sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa on jo tapauksia, joissa covid-19-taudin vakaville seuraamuksille altis asiakas tai potilas on saanut tartunnan hänen hoitoonsa ja hoivaansa osallistuvilta henkilöltä. Valitettavasti tämä tartunta on joissakin tapauksissa vaatinut tämän ihmisen hengen. Yksikin menetetty elämä on liikaa, ja juuri siksi, arvoisa puhemies, olemme päätyneet siihen, että tuomme tämän esityksen eduskunnan tarkasteluun. Siksi se on välttämätön ja myös kiireellinen. [Vastauspuheenvuoropyyntöjä]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia esittelystä. — Etukäteenkin on tullut tietoa, että halutaan käydä debattia tässä asiassa, joten mennään siihen. Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat osallistua debattiin, painamaan V-painiketta ja nousemaan seisomaan. — Edustaja Laakso, olkaa hyvä.

17.16 **Sheikki Laakso ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! On pakko kysyä, ettekö te oikeasti keksi mitään muuta ratkaisua kuin asettaa niin sanotusti rokotepakon. Hoitajista on pulaa, ja varmasti, ihan takuuvarmasti, yksistäkään käsistä ei tällä hetkellä olisi varaa oikeasti luopua.

Perussuomalaiset ovat ehdottaneet jo joku aika sitten, että passin voisi korvata pikatestillä. Tätä samaa pystyisi loppupelissä käyttämään aivan hyvin myös ravintoloissa ja tapahumissa, mutta etenkin tuomalla tämän pikatestin koronapassin rinnalle ei tarvitsisi ketään

Pöytäkirjan asiakohta PTK 148/2021 vp

pakottaa näitten rokotteitten ottamiseen. Tämä on kuitenkin oikeasti yksilökysymys. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Zyskowitz, olkaa hyvä.

17.17 **Ben Zyskowitz kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kuten ministerin hyvässä esittelypuheenvuorossa kuulumme, tässä esityksessä ehdotetaan tartuntatautilakiin yhtä uutta pykälää, jolla pyritään kohtuullisin keinoin suojaamaan haavoittuvimmassa asemassa olevien potilaiden ja asiakkaiden terveyttä ja henkeä. Sen tärkeämpiä perusoikeuksia ei ihmisillä ole. Kuitenkin tässä esityksessä arvioidaan yli kymmenen sivun verran sitä, onko esitys sopusoinnussa Suomen perustuslain kanssa, ja esitys ehdotetaan lähetettäväksi tätä tarkastelua varten eduskunnan perustuslakivaliokunnan käsittelyyn. — Ei muuta.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Lohi, olkaa hyvä.

17.18 **Markus Lohi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen esitys on luonnollisesti tulossa sosiaali- ja terveysvaliokuntaan mietinnön laatimista varten, ja siellä suoritamme tietenkin asianmukaisen ja perusteellisen kuulemisen ja pohdinnan yksityiskohdista.

Haluaisin kysyä ministeriltä nyt tämän esittelyni pohjalta, että kun tätä on uutisoitu niin, että ”hoitajille tulossa pakkorokotus”, niin onko tämä uutisointi harhaanjohtavaa. Jos olen oikein ymmärtänyt, niin eihän tässä siitä ole kysymys, että pakotettaisiin tai väkisin pistettäisiin kenellekään rokotetta, vaan kysymyshän on siitä, että otetaan tavallaan koronapassi työpaikalle käyttöön. Oikeastaan kysyisin myös tähän liittyen sitä, ihan samalla tavalla kuin täällä edellä edustaja kysyi, voitaisiinko myös ajatella niin, että tuore negatiivinen testitulokset voisi hoitajalla — yleisemminkin, ei pelkästään niillä, joilla on ihan selkeä terveydellinen este, vaan muutoinkin — [Puhemies: Kiitoksia!] korvata tämän rokotteen ihan niin kuin passissakin.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Tanus, olkaa hyvä.

17.19 **Sari Tanus kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tämä esitys tuodaan hirveällä kiireellä eduskuntaan. Hauraimpia asiakkaita ja potilaita tulee todella kaikin keinoin suojata ja käyttää kaikki mahdolliset keinot. Tietysti koronarokote, jota olemme suositelleet, on yksi keino muiden joukossa. Suojautuminen, maskit ja niin edelleen ovat tärkeitä siinä rinnalla, ja myös niiden testien tekeminen.

Yksikin menetetty henki on liikaa, olemme samaa mieltä siitä, mitä ministeri sanoi, mutta kysymme nimenomaan sitä, että kun tämä nykyinen rokote ei takaa sitä, etteikö hoitaja voisi tietämättään välittää virusta myös potilaille, ja sen sijaan meillä on erittäin nopeita, yksinkertaisia, tehokkaita pikatestejä, joita tehdään muillakin työpaikoilla tai konferensseissa, niin eivätkö tällaiset edulliset pikatestit olisi nimenomaan ne, joita pitäisi ottaa laajalti käyttöön. Rokotteita meillä on viety eteenpäin, mutta se on aina tehty vapaaehtoisuuden pohjalta ja sopimusperustaisesti, ei koskaan painostamalla ja pakottamalla.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 148/2021 vp

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Turtiainen, olkaa hyvä.

17.20 **Ano Turtiainen vkk** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Siis käsittelemme nyt hallituksen esitystä, jolla jo ennestään työvoimapulasta kärsivän terveydenhuoltoalan henkilöstöä simputetaan oikein kunnolla. Heidät pakotetaan ottamaan kyseenalaisia kokeellisia rokotteita, tai vaihtoehtona on jättää työpaikka ja sitä kautta menettää myös toimeentulo.

Satojen yhteydenottojen perusteella alan ihmiset ovat nyt massoittain jättämässä työpaikkansa. Yhteydenotoista selviää myös, että sairaalat ovat täyttyneet rokotehaitoista kärsivistä potilaista. Ymmärtääkö hallitus, mitä se on nyt toteuttamassa?

Ministeri Kiuru, onko suurin syyne tällaisen toimintanne jatkamiselle, että tiedätte joka tapauksessa joutuvan syytteeseen jopa kansanmurhasta? — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ministeri Kiuru, olkaa hyvä.

17.21 **Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Turtiainen, kaikki, mitä tässä salissa sanotaan, on onneksi julkista.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Kimmo Kiljunen, olkaa hyvä.

17.22 **Kimmo Kiljunen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oli arvokasta, että ministeri vastasi juuri tällä tavalla — kun tähän kysymykseen, mikä täällä heitettiin, ei voi vastata muulla tavalla.

Suomen hallitus on poikkeuksellisen hienosti hoitanut tämän koronaviruksen Suomessa. Kustannukset ovat pienempiä kuin muualla, ja myöskin tauti on paremmin hallinnassa kuin muualla, [Jussi Halla-ahon välihuuto] ja te, ministeri Kiuru, olette ollut kärkijoukossa siinä. Olette kamppailut jatkuvasti tässä tilanteessa, pitänyt meitä tietoisina, missä mennään, ja arvokkaalla tavalla pystynyt vaikuttamaan siihen, että olemme selviytyneet tästä koronatilanteesta näinkin hyvin kuin olemme selviytyneet. [Sheikki Laakso: Mennään asiaan!]

Tässä suhteessa on tärkeä myöskin tämä esitys, jonka nyt olette tuonut esille. Meidän on myöskin huolehdittava siitä, että terveydenhuoltohenkilökunta on sellaisessa kunnossa, että aidostikin haavoittuvimmat ihmiset voidaan hoitaa sillä tavalla, että se hoitotilanne on uskottava. Ja tässäkin suhteessa, ministeri, olette tehnyt hyvän, arvokkaan esityksen, ja se ansaitsee sen kaiken tuen, mitä tässä eduskunnassa tähän tilanteeseen voidaan tehdä. Meillä on hälyttävä tilanne se, että tämä korona [Puhemies koputtaa] on vain kiihtynyt ja vaikeutunut, ja siinä suhteessa olette oikeassa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Rantanen, Mari, olkaa hyvä.

17.23 **Mari Rantanen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On aivan selvä, että rokotusten ottamista riskin vähentämiseksi suositellaan erityisesti hauraiden ja sairaiden ihmisten hoitohenkilökunnalle sekä heidän kanssaan työskenteleville, mutta tämä pakko-rokotus, joka tässä käytännössä nyt on tulossa, ei ole oikea keino siihen. Valitettavasti näissä koronarokotteissa näyttäisi nyt olevan tilanne, että tämä virus saattaa mennä tästä rokot-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 148/2021 vp

teesta läpi, mikä tarkoittaa sitä, että sieltä voi tulla tartuntoja ja myöskin tartuttavuutta. Tätä osin tämä on ongelmallinen esitys.

Kyysisinkin nyt ministeriltä, oletteko te todella pohtineet kaikki muut mahdolliset keinot ottaa käyttöön, kuten täällä eduskunnassakin meillä on FFP2-maskit ja meillä on nyt pikatestit käytössä. Voisiko ajatella, että ennen kuin tällaista hiukan epävarmaa rokotesuojaa laajennetaan ainakaan pakolla, [Puhemies huomauttaa ajasta] niin ottaisitte myös nämä muut keinot käyttöön?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ministeri Kiuru, olkaa hyvä.

17.24 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta edustaja Zyskowicz aikaisemmin esitti hyvän kysymyksen. Ei se tässä salissa ole huono kysymyksenasettelu, koska täällä edustajat lähtevät siitä, että me kyseenalaistamme sen, mikä on perustuslaillisesti tärkein ihmisen perusoikeus. Olen kyllä edustaja Zyskowiczin kanssa samaa mieltä siitä, että kyllä elämä on perusoikeutena kaikkein tärkein, mutta jatkuvasti me istumme tässä salissa väentämässä yksittäisissä lakiesityksissä siitä, onko perustuslakia ja perusoikeuksia noudatettu. Ei siksi ole ihme, että kymmenenkin sivua on perusteltu tässäkin esityksessä sitä, uskallammeko me ja voimmeko me tuoda tällaisen esityksen eduskuntaan käsiteltäväksi vielä ennen joulunpyhiä. Uskon, että kansanedustajilla olisi varmasti intressiä tehdä paljon muutakin.

Mutta jos jo lähtökohta on se, että me emme halua ajatella, että meidän täytyy suojella meidän haavoittuvimmassa asemassa olevia ihmisiä, kuten vammaisia [Jani Mäkelä: Kuka niin on ajatellut? Kuka niin on sanonut?] ja vanhuksia, jotka ovat täysin [Puhemies huomauttaa ajasta] meidän sosiaali- ja terveydenhuoltojärjestelmän armoilla... Onko turvallista vai ei, siitä tässä on kysymys. [Jani Mäkelä: Meni aika törkeäksi!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Purra, olkaa hyvä.

17.25 Riikka Purra ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Epidemiatilanne on hyvin huolestuttava ja tartuntojen määrä on jälleen huipussaan. Vaikka rokotekattavuus on korkealla, meillä on passit käytössä, siitä huolimatta virus leviää ja tartuntamäärät kasvavat. Rokotteet ovat kannatettavia, koska ne ehkäisevät niin tehokkaasti vakavaa koronatauti, mutta valitettavasti tartuntoja ne eivät ehkäise. Meidän pitää vaikuttaa nimenomaan siihen, että virus ei leviäisi, ja siksi me esitämme pikatestejä.

Tämä ei ole perussuomalaisen keksintö, vaan pikatestejä kannattaa myös THL. Tämä olisi paljon parempi tapa varmistaa se, että ihmisellä ei ole tartuntaa. Ja kuten edustaja Rantanen totesi, pikatestit on tuotu jopa kansanedustajien käyttöön eduskuntaan. Eikö tätä voisi silloin ajatella käytettäväksi myös sellaisilla sektoreilla, joissa ehdottomasti ihminen ei saa olla tartutettu?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Tavio, olkaa hyvä.

17.27 Ville Tavio ps (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Huoli sairaiden ja riskiryhmien kanssa lähikontaktissa toimivien tartunnoista on ymmärrettävä. Se on selvä. Myös perussuomalaiset antavat hoiva-alalle vahvan koronarokotussuosituksen, mutta pakon sijaan perussuomalaiset ehdottavat pikatestejä kaikille. Rokote suojaa vakavalta tautimu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 148/2021 vp

dolta mutta ei estä tartuntaa eikä myöskään tartuttamista. Siten yleisempi testaus hoivaalalla voisi vähentää tartuntoja sairaisiin, kun myös rokotetun henkilöstön tartunnat havaittaisiin. Näin ollen perussuomalainen linja on itse asiassa hallituksen linjaa potilasturvallisempi. Ettekö te tunnista tätä lainkaan, ministeri Kiuru? Oletin, että tästä olette käyneet pitkätkin keskustelut lainvalmistelussa ja hallituksessa. Mihin on päädytty tämän pikatestauksen osalta? Miksi sillä ei ole voitu korvata tätä? [Puhemies koputtaa]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ministeri Kiuru, olkaa hyvä.

17.28 **Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Toivon todella, että huomenna iltapäivällä saisimme testaus- ja jäljitysstrategian päivitettyä. On aika hilkulla, että me saisimme huomenna jo tuloksia aikaan.

Tämä perussuomalaistenkin toivoma pikatestaus pitää saada laajemmin yhteiskunnassa käyttöön. [Riikka Purra: Hienoa!] On tärkeää, että se tehdään. Olen itse ajanut hyvin vakaasti näinä aikoina sitä, [Mika Niikko: Kaksi vuotta!] että saisimme laajemmin antigeenitestauksen yhteiskuntaan käyttöön. Se koskisi työpaikkoja, mutta se koskisi myös kouluja. Ja on tärkeää, että me saisimme näissä asioissa myöskin muutettua näitä vanhoja lukoja, ja siksi, niin kuin täällä edustaja Purra aikaisemmin totesi, myös THL on kääntynyt sille kannalle, että tässä asiassa voitaisiin edetä. Toivon, että saisimme huomenna esimerkkejä siitä, millä tavalla testaus- ja jäljitysstrategia tähän aikaan ja tähän tautitilanteeseen tuodaan sopivalla tavalla, ja toivon, että me pystyisimme jo huomenna iltapäivällä tai viimeistään maanantaina [Puhemies koputtaa] tulemaan julki näillä uusilla linjauksilla.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kauma, olkaa hyvä.

17.29 **Pia Kauma kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluaisin oikeastaan kiittää ministeri Kiurua rohkeudesta tuoda tämä lakiesitys tänne eduskuntaan. Ei ole kovin helppoa tuoda tällaista esitystä, kun meille edustajille tulee vähän väliä sähköpostia rokotusta vastustavilta henkilöiltä.

Itse näen kuitenkin, että julkisen vallan tärkein velvollisuus on se, että me suojelemme jokaisen ihmisen henkeä ja terveyttä, erityisesti heikoimmassa asemassa olevien. Kun me puhumme tästä laista, kysymys on sote-työnantajasta ja myöskin siitä, että on aivan normaalia olettaa, että terveet ihmiset menevät hoitamaan näitä heikossa asemassa olevia ihmisiä. Nyt jos mietitään ihan käytännön tasolla, niin sitten jos henkilö ei halua ottaa tätä rokotusta tai se johtuu siitä, että on lääketieteellinen syy siihen, niin hän voi esittää enintään 72 tuntia vanhan testituloksen, ja siinäkin tapauksessa, että rokotusta ei ole ottanut, työnantaja voi sitten esittää jotain vaihtoehtoisia työtä. [Puhemies koputtaa]

Minusta tämä on hyvä esitys, ja toivon, että se saa hyväksynnän tässä salissa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Aittakumpu, olkaa hyvä.

17.30 **Pekka Aittakumpu kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Terveysviranomaisten mukaan tehohoidon kuormitus on tällä hetkellä kaksinkertaistunut lokakuun loppuun verrattuna. Kuten tässä keskustelussa on tuotu esille, rokote suojaa varsin hyvin vakavalta koronan tautimuodolta, ja erityisesti sen takia rokotteiden ottaminen on erittäin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 148/2021 vp

kannatettavaa ja suositeltavaa. Mutta kuten myös todettu, rokotteiden ottaminen ei estä sitä, että henkilö saattaisi jossain tilanteessa tartuttaa, ja siksi edelleen tarvitaan muitakin varokeinoja, vaikka kaikki henkilökunnasta hoitoalalla olisivat ottaneet, ja toivottavasti ovat ottaneet, rokotteet.

Tälläkin hetkellä työntekijöiltä voidaan edellyttää tartuntatautilain 48 §:n perusteella tietyissä tapauksissa rokotesuojaa, mutta tämä uusi esitys kattaa tämän koronarokotteen. Tavoitteena on suojella henkeä ja terveyttä, kuten on tullut esille, ja sehän on koko hoitoalan tavoite: pitää jokaisesta ihmisestä hyvää huolta.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Mäenpää, olkaa hyvä.

17.31 **Juha Mäenpää ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen lähi- ja perushoitajaliiton Paavola on todennut seuraavasti marraskuun alussa: ”Koronapassi tai pakokorokottaminen on sama asia. Siinä pakotetaan ihminen ottamaan rokote. Tässä tilanteessa, jossa hoitajia on tosi vähän tarpeeseen nähden, se on aika riski.”

Lisäksi haluan myös todeta tähän, että rokotevastaisuus on aivan eri asia kuin yksilön vapaus itse päättää rokotteiden ottamisesta. Ne ovat kaksi eri asiaa, ja niitä ei tulisi täällä salissa sekoittaa.

Haluaisin ministeriltä kysyä, koska tässä hoitajille tarkoitettussa laissa lukee myös, että ”esityksessä ehdotettua sääntelyä sovellettaisiin myös virkamiehiin ja viranhaltijoihin”. Kysynkin ministeriltä: Mihin virkamiehiin ja viranhaltijoihin esityksessä viitataan? Koskeeko tämä esimerkiksi poliiseja tai opettajia?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ministeri Kiuru, olkaa hyvä.

17.32 **Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on rajattu sosiaali- ja terveydenhuollon henkilökunta niihin, joilla syntyy tämä arkaluonteinen kontakti, mutta se ei tarkoita sitä, että on kysymys vain sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöistä, sillä sosiaali- ja terveydenhuollon alalla työskentelee myös paljon tukitehtävissä toimivia ja esimiestehtävissä toimivia henkilöitä, jotka voivat olla soveltuvalta koulutukseltaan muitakin kuin henkilökuntaa, jolla on sosiaali- ja terveydenhuollon ammattipätevyys.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ja edustaja Berg, olkaa hyvä.

17.33 **Kim Berg sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä esitys on todella tarpeen juuri sen takia, mitä täällä tuli muutamissa hyvissä puheenvuoroissa, että voimme suojella ihmisten henkeä ja terveyttä, erityisesti näiden hauraimmassa asemassa olevien henkeä ja terveyttä. Jokaisella suomalaisella pitäisi olla varmuus siitä, että kun hän joutuu sairaalahoitoon tai vastaavaan hoitoon, häntä hoitaa sellainen henkilökunta, jolta hänellä ei ole riskiä tai ainakaan suurta riskiä saada koronatartuntaa.

Testaaminen niille, jotka eivät voi ottaa rokotteita, on olemassa. Se on kirjattu tänne lakiin. Itse olen sitä mieltä, että on varmaan todella hyvä, että myös arvioidaan sitä, että tämä testaaminen voitaisiin käytännössä hoitaa mahdollisesti myös näillä pikatesteillä, koska se varmasti helpottaisi sitä ihan käytännön arjen tilannetta, missä henkilö pitäisi testata.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 148/2021 vp

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Mäkelä, olkaa hyvä.

17.34 **Jani Mäkelä ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Juuri tänä päivänä luin sellaisen uutisen... [Mika Niikon välihuuto] — Jos saisin puhua. — Tänään luin sellaisen uutisen, jossa THL kertoi sellaisen arvion, että omikronvariantti esiintyy rokotetuilla henkilöillä varsin usein oireettomana tai vähäoireisena. Nyt kun on todennäköistä, että tämä omikronvariantti hyvin pian on johtava variantti myös Suomessa — siinä ei luultavasti kovinkaan kauaa mene, jos sen leviämisluvut pitävät paikkansa — niin olemmeko me itse asiassa siinä tilanteessa, että olisikin lähes oleellisempaa testata ne rokotetut henkilöt kuin rokottamattomat, koska rokotettu henkilö voi kantaa tietämättään näitä variantteja, jo deltaa puhumattakaan omikronista? Eli eikö tämä perussuomalaisten ehdotus tästä testaamisesta ole joka tapauksessa se, mihin täytyisi mennä, että pikatestataan myös rokotettuja henkilöitä? Meille kansanedustajillekin on nyt jaettu tartuntatestit, meille on jaettu FFP2-maskit, vaikka meidän kattavuutemme on yli 90 prosenttia. Emmekö me luota rokotteisiin vai emmekö halua testata?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Sarkomaa, olkaa hyvä.

17.35 **Sari Sarkomaa kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Mielestäni ja kokoomuksen eduskuntaryhmän mielestä tämä tartuntatautilain muutos on lämpimästi tervetullut eduskuntaan. On tärkeää, että valiokunta käy tämän huolella läpi, mutta tämä on välttämätön lainmuutos, jotta me voimme turvata mahdollisimman hyvin sen, että hoitoympäristö on turvallinen ja niillä henkilöillä, jotka hoitavat haavoittuvassa asemassa olevia ihmisiä, on riittävä suoja koronaa vastaan.

On myöskin tärkeää, että asioissa edetään ripeästi. On ollut ikävä asia se, että koronapassi tuli niin viiveellä Suomeen. Se on tullut kalliiksi. Kysynkin nyt, ministeri Kiuru: Mitä toimia te teette, että voisimme laajentaa koronapassin käyttöä? Onko mahdollista, että hallitus ryhtyisi toimiin, niin kuin muissa Euroopan maissa on tehty, että apteekit on otettu mukaan koronan torjuntaan? Apteekit ovat rokottaneet esimerkiksi Osllossa, ja siellä rokotuskattavuus on noussut ripeästi. Myöskin antigeenitestit on otettu käyttöön, ja apteekit ovat niitä ottaneet, esimerkiksi Virossa heti, kun koronapassi otettiin käyttöön, [Puhemies koputtaa] ja tämä on vapauttanut voimavaroja julkiselta sektorilta. Eikö nyt pitäisi ottaa myös yksityinen sektori mukaan?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ministeri Kiuru, olkaa hyvä.

17.36 **Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta se ensimmäinen ja varmasti tärkein asia on nyt, että me saamme myöskin työterveyshuollon vahvemmin rokottamiseen mukaan. Me olemme antaneet tämän mahdollisuuden kentälle jo tähänkin mennessä, mutta valitettavasti esimerkiksi Helsinki näinkin suurena kaupunkina ei ole tätä mahdollisuutta hyödyntänyt. Nyt HUSin alueella kunnat tulevat ottamaan rokotetyössä työterveyshuollon vahvasti mukaan, ja jo tällä hetkellä valmistellaan tätä työtä, miten se sitten toteutuu.

Itse ajattelen, että meillä on aika kiire kolmansien rokotusten antamisessa, ja tässä tapauksessa edustaja Sarkomaa kysymys on ihan aiheellinen, että mistä nyt saadaan nopeasti niitä lisäkisiä. Meidän täytyy pystyä myös työterveyshuoltoa nyt ottamaan mukaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 148/2021 vp

Haluan sanoa, että olen itse täyttänyt 47 ja omakin rokotesuojani jo kuudenkin kuukauden ajattelulla menee vanhaksi tuolla tammikuun loppupuolella. [Mika Niikon välihuuto] Vakava kysymys, koska kun katson teitäkin tässä salissa, eivät tässä nyt kaikki ihan nuoria naisia ja miehiä enää ole. Joten esimerkkinä haluan todeta, että kyllä suomalaiset ovat [Puhemies: Kiitoksia!] vakavassa riskissä, ja se pitää ottaa huomioon.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Reijonen, olkaa hyvä.

17.37 **Minna Reijonen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Käsittelemme nyt rokoteasiaa. Itse olen farmasian koulutuksen saanut, ja sillä tavalla tämä lääkepuoli on ainakin omasta mielestäni melko tuttua. Jos miettii tätä lääkeasiaa, kyllä Suomi ja koko muu maailma olisivat paljon synkempiä, ellei olisi lääkkeitä ja rokotuksia keksitty. Se vain on tällä tavalla. Suosittelen rokotuksia — suosittelen rokotuksia. Korona on vakava tauti. Se on vakava tauti.

Mutta tämä testiasia, mitä perussuomalaiset ovat esittäneet ja minkä ministerikin nyt otti ihan vakavasti, että näitä kotitestejä ja pikatestejä olisi enemmän käytössä, olisi ihan todella hieno asia — aivan kuten eduskunnassa meille oli jaettu näitä testejä. Tosiasiahan on, että myös rokotettu voi tartuttaa tätä tautia, ja kun usein rokotettu sairastaa sen taudin miedommin [Puhemies koputtaa] ja ei välttämättä tiedä niitä oireita, niin voi tartuttaa. [Puhemies huomauttaa ajasta] Pidän tärkeänä, että pidetään huolta, että näitä pikatestejä myös työnantaja kustantaisi. Onko sitä ajateltu?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Mattila, olkaa hyvä.

17.39 **Hanna-Leena Mattila kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suuri osa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluksessa työskentelevistä henkilöistä on ottanut tarvittavat koronarokotteet. Ei pitäisi olla kenellekään epäselvää, että rokotteet kannattaa ottaa. Ne eivät estä mahdollista sairastumista koronaan mutta suojaavat todistettavasti sen vakavalta muodolta. Rokotteiden ottaminen on vastuullista toimintaa yksilön ja koko yhteiskunnan kannalta. Olemme kuulleet sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnassa terveydenhuollon asiantuntijoilta, että on vain pieni joukko niitä ihmisiä, jotka eivät hyödy rokotteista oman terveystilanteensa vuoksi. Terveystieteelliset ja terveydenhuollon asiantuntijat ympäri maailman ovat yksiselitteisesti kehottaneet kansalaisia ottamaan rokotteet, koska ne ovat toimiva suoja taudin vakavaa muotoa vastaan. Onkin varsin hämmäntävää, että pieni joukko terveydenhuollossa työskentelevistä on käsittänyt rokotteiden ottamisen omantunnonkysymykseksi.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Niikko, olkaa hyvä.

17.40 **Mika Niikko ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, puhemies! Eduskunnassa yli 90 prosenttia kansanedustajista on ottanut kaksi rokotetta. Siitä huolimatta me tänään puhemiesneuvostossa tehtiin vahva suositus, että jokainen kansanedustaja testauttaa itsensä ennen tänne töihin tulemistä pikatestillä kotonaan.

Hallituksen esityksessä mainitaan, että Pfizerin rokotteiden teho tartuttavuutta vastaan laskee kolmen kuukauden jälkeen tasolle 25 prosenttia. Hallitus selvitti tämän esityksen yhteydessä myös testaamisen vaikutuksia ja totesi, että sillä keinolla voitaisiin eliminoida

Pöytäkirjan asiakohta PTK 148/2021 vp

noin puolet potilastartunnoista. Elikkä testaaminen olisi tehokkaampaa kuin tämän rokotteen ottaminen, jos siitä rokotteen ottamisesta menee se kolme kuukautta tai enemmän aikaa seuraavaan tehosterokotteeseen.

Joten, arvoisa hallitus, lisätkää ihmeessä tämä testaaminen nyt siihen vaihtoehdoksi rokotteen sijaan, koska nämä henkilöt, jotka eivät ota sitä rokotetta, eivät kiusallaan ole ottamatta sitä, vaan heillä on siihen tärkeä henkilökohtainen syy, joka koskee heidän terveyttään ja hyvinvointiaan. [Puhemies koputtaa] Näin minä uskon ainakin sen palautteen perusteella, mitä olen saanut.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Essayah, olkaa hyvä.

17.41 **Sari Essayah kd** (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Kristillisdemokraattisessa eduskuntaryhmässä työskentelee kaksi lääkäriä, ja sen lisäksi ryhmämme on todennäköisesti tämän talon ainut, joka on sataprosenttisesti rokotettu.

Me olemme tätä hallituksen esitystä tänään meidän ryhmässämme miettineet ja pohtineet ja todenneet, että totta kai koronan vakaville seurauksille alttiita potilaita tulee ehdottomasti suojella altistumiselta, mutta tämä hallituksen esitys ei meidän mielestämme ole kyllä siihen paras mahdollinen keino, semminkin kun tiedetään myös tässä talossa, että kahdesti rokotetut henkilöt ovat saaneet koronatartunnan ja tuoneet koronaviruksen tähän taloon.

Arvoisa hallitus, kristillisdemokraatit omassa ryhmäkokouksessaan tänään vahvasti toivat esille, että pikatestit tulisi ottaa käyttöön, koska pikatestien kautta me pystymme varmistamaan, että sillä hoivahenkilökunnan tai hoitohenkilökunnan jäsenellä, joka menee potilaan luokse, ei sillä hetkellä ole sitä virusta. [Puhemies koputtaa] Millään muulla me emme pysty sitä varmistamaan.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

17.42 **Hannu Hoskonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kaikkien olisi hyvä muistaa, että ministeri Kiuru puhui äsken hyviä sanoja, kun hän sanoi, että ihmisen elämän ja terveyden suojeleminen on meidän kaikkien tärkein tehtävä. Sen tärkeämpää meillä ei täällä elämämme aikana ole annettu.

Toinen asia: Kun otamme rokotteen, niin vaikka sairastaisimme sen koronan, se on lievempänä emmekä vie joltakin sitä teho-osastopaikkaa. Siellä voi olla liikenneonnettomuuspotilas, sydänpotilas, leikkauspotilas tai pieni lapsi, joka välttämättä tarvitsee sen teho-osaston hoitopaikan. Elikkä pitää kantaa vastuuta.

Muistakaa sekin, että ei ole 100-prosenttista rokotetta olemassakaan. Me joka vuosi otamme flunssapiikin. Minäkin otin juuri sen tässä pari viikkoa sitten. Sekään ei ole ikuisen — ensi syksynä tulevat taas uudet piikit. Lääketieteilijät tekevät ympäri maailman aivan valtavasti töitä eri maissa yliopistoissa ja tutkimuslaitoksissa, sieltä tulee parempia ja parempia rokotteita, mutta pitää meidän kantaa toisistamme vastuuta. Se nyt ei liene edes kansanedustajalle liian vaikea tehtävä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Elomaa, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 148/2021 vp

17.43 **Ritva Elomaa ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Perussuomalaisia joutuvat pitävät rokotusvastaisina. Itsestäni sanon sen, että kaksi rokotusta on tullut otettua koronaa vastaan. Flunssarokotuksia en ole aikaisemmin ottanut. Miksi otin koronarokotuksen? Sen takia, koska on todettu, että jos vaikka saisin tartunnan siitä huolimatta, niin se olisi lievä.

Perussuomalaiset ovat esittäneet näitä pikatestejä ja ovat puoltaneet sitä, että niitä otettaisiin enemmän käyttöön. Kysynkin ministeri Kiurulta, voisiko ajatella, että myös hoitajien kohdalla ja yhteiskunnan auki pitämisen takia pikatestejä otettaisiin paljon enemmän käyttöön vahvasti, koska pakkorokotuksia en kannata.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ministeri Kiuru, olkaa hyvä.

17.44 **Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Niin kuin tässä aikaisemmin olen todennut, me tarvitsemme kyllä myöskin työpaikoille sekä kouluihin uusia käytänteitä, ja siksi myöskin pikatestausta on otettava tässä maassa käyttöön [Leena Meri: Kiitos!] siitä huolimatta, että se herättää aivan varmasti napinaa niin koulumaailmassa kuin työpaikoillakin. Ja kun me saamme toivottavasti jo huomenna iltapäivällä — se ei ole nyt minun käsissäni — testaus- ja jäljitysstrategian tehtyä, niin siinä tämä linja on mukana.

Mitä tulee nyt tähän esitykseen, niin toivoisin, että me hyvin maltillisesti kävisimme eduskunnassa eri valiokunnissa keskustelua siitä, miksi tämä esitys on jouduttu tänne antamaan. Minun on sanottava, että hyvin raskain sydämin olen tuonut tämän esityksen tänne. Ei ole helppoa käydä tätä perusoikeudellista ja perustuslaillista keskustelua joka kerta, kun sosiaali- ja terveysministeriöstä joudutaan näitä esityksiä tuomaan, mutta nyt on kyllä tosi kysymyksessä myös tällä porukalla, [Puhemies koputtaa] ja me joudumme täällä kantamaan vastuuta ihmisten terveydestä ja hengestä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ennen kuin siirrytään puhujalistaan, haluan todeta, että Suomen perustuslain 31 §, jossa puhutaan kansanedustajan puhevapaudesta ja esiintymisestä, toteaa 2 momentissa: ”Kansanedustajan tulee esiintyä vaakaasti ja arvokkaasti sekä loukkaamatta toista henkilöä. Jos kansanedustaja rikkoo tätä vastaan, puhemies voi huomauttaa asiasta tai kieltää edustajaa jatkamasta puhetta. Eduskunta voi antaa toistuvasti järjestystä rikkoneelle kansanedustajalle varoituksen tai pidättää hänet enintään kahdeksi viikoksi eduskunnan istunnoista.”

Huomautan teitä tämän pykälän vastaisesta käyttäytymisestä, edustaja Turtiainen.

Mennään puhujalistaan. — Edustaja Turtiainen, muistakaa, mitä äsken totesin.

17.46 **Ano Turtiainen vkk:** Kiitos, puhemies! Kyllä muistan. — Arvoisa puhemies ja hyvät kollegat! Puhun nyt teille 1 600 000 koronarokottamattoman puolesta, ja niiden rokotettujen, jotka ovat jo ymmärtäneet tulleen harhaan johdetuiksi. Eduskunnalla olisi mahdollisuus pysäyttää tähän lakiesitykseen liittyvä hulluus vaikka saman tien, mutta te jatkatte täysin tietoisesti tätä kansan alistamista.

Tuhannet sote-alan ammattilaiset saivat eilen tietää, että heidän työssäkäyntinsä on uhattuna, koska tartuntatautilakiin ollaan lisäämässä kohta, joka käytännössä sallii työnantajan vaatia kyseenalaisen ja kokeellisen rokotteen ottamista työsuhteen jatkumiseksi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 148/2021 vp

Olen saanut satoja viestejä sote-alan henkilöiltä, ja lainaan seuraavaksi yhtä viestiä: ”Me hoitajat olemme vannoneet hoitavamme kaikki potilaat ja asiakkaat samanarvoisesti ja kunnioittavamme heidän itsemääräämisoikeuttaan ja koskemattomuutta omaan kehoonsa. Tämä on oikeastaan kaiken työmme pohjalla oleva tärkein arvo. Nyt on kuitenkin käymässä niin, että meidän hoitajien itsemääräämisoikeus ja koskemattomuus ollaan poistamassa laittomilla kiristysten keinoilla, eli rokotepakon varjolla meitä uhataan työttömäksi jäämisellä, ellemmme ota rokotetta. Haluan tuoda tiedoksi päättäjille, että olemme järjestäytyneet ja puolustamme kaikin voimin oikeuttamme harjoittaa työtämme, työtä, josta pidämme ja jota olemme ylpeydellä tähän päivään saakka tehneet. Emme kuitenkaan ole valmiita myymään omaa koskemattomuuttamme ja itsemääräämisoikeuttamme tämän pakon edessä, jossa joutuisimme ottamaan vapaaehtoisen rokotteen saadaksemme jatkaa työssämme. Jokaisella meillä on oikeus valita. Meillä on myös mahdollisuus siirtyä muille aloille nopealla aikataululla, koska eettiset periaatteemme eivät hyväksy uhkailua, kiristystä tai syrjintää terveyteen liittyvissä asioissa. Olemme valmiita vastustamaan kaikin keinoin tätä syrjivää toimenpidettä.”

Arvoisa puhemies ja hyvät kollegat! Jos tuo lukemani viesti ei kosketa teitä tai jos se synnyttää teissä halveksintaa joitakin ihmisryhmiä kohtaan tässä maassa, hävetkää ja häipykää välittömästi tästä talosta. Vain isänmaamme ja kansamme vihollinen kykenee aiheuttamaan kymmenilletuhansille hoitajille kärsimystä kiitokseksi heidän työstään.

Jos tämä lakiesitys hyväksytään, koko eduskunnan pitää erota — ihan jokaisen, minunkin — sillä se viimeistään kertoo, että tämä eduskunta on täysin kykenemätön huolehtimaan tästä maasta ja sen kansasta. Tämä kansa on saanut niin paljon turpaan viimeisen vuoden aikana, että se kyllä kykenee jo valitsemaan keskuudestaan sellaiset edustajat, että tämä maa saadaan taas itsenäiseksi ja takaisin jaloilleen ja sen kansa voimaan hyvin.

Tähän maahan tarvitaan toimitusministeristö siksi aikaa, kunnes kansa on valinnut uuden eduskunnan, ja kaikki koronan puitteissa tehdyt sopimukset, lait ja asetukset kuuluu kumota. Itse asiassa koko koronakriisin aikainen lainsäädäntö on kumottava.

Arvoisa puhemies ja hyvät kollegat! Kysykää itseltänne muutaman kerran, haluatteko te rikkoo yhteiskuntarauhan. Kysykää seuraavaksi itseltänne, mihin tällainen kansalaisten simputtaminen ja eriarvoistaminen johtaa.

Hyvät Suomen kansalaiset, älkää tunnustako tätä laittomuutta ja Paholaisen viitan alle tehtyä orjuuttamista. Yhdistykää ja taistelkaa kaikin keinoin tätä hulluutta vastaan.

Lopuksi muistutan teitä, hyvät kollegat: Teidän esityksenne ei tule koskaan kumoamaan Suomen tasavallan perustuslakia — ei koskaan. Jumala on antanut meille tämän maan ja luonut sen kyvykkään kansan kauniista kielestämme puhumattakaan. Ensin tulee Jumalan laki ja sitten perustuslaki. Täällä ei Saatana juhli, ja tämä herännyt kansa tulee pitämään siitä kiinni. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Niikko, olkaa hyvä.

17.52 **Mika Niikko ps:** Arvoisa puhemies! Ihan aluksi täytyy nyt todeta se, että en minä ole rokotekielteinen, kuten jotkut täällä viime viikon debatissa esittivät. Kannatan tietenkin kansalliseen rokoteohjelmaan sisältyviä rokotteita ja kaikkia niitä rokotteita, jotka on todettu turvallisiksi meidän kansalaisillemme. Totuus kuitenkin on se, että uusien, vielä ehdollisella myyntiluvalla käytössä olevien koronarokotteiden ottamisen vaatimus työpalkan tai palkan menettämisen uhalla on julma, epäinhimillinen ja vailla kestäviä perusteita.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 148/2021 vp

En voi siis hyväksyä tässä asiassa ihmisten perusoikeuksien polkemista, pakkoja ja vastoin tervettä logiikkaa meneviä vaatimuksia. Ja arvoisa puhemies, tässä puheenvuorossa haluan niihin perusteluihin mennä.

Hallituksen tulisi puolustaa ja ajaa kaikkien kansalaisten yhdenvertaisuutta perustuslain nojalla. Marinin hallitus on kuitenkin viemässä tuhansilta kansalaisilta heidän perustuslailiset oikeutensa henkilökohtaisiin, terveyteen liittyviin päätöksiin ja toimeentulon hankkimiseen.

Saamani tiedon perusteella hoitoalalla ei lähtökohtaisesti olla rokotevastaisia. Sote-työntekijöistä nytkin yli 90 prosenttia on rokotettuja. Rokottamattomilla on aito huoli omasta terveydestään. Jotkut hoitajat tai heidän läheisensä ovat esimerkiksi saaneet vakavia haittavaikutuksia ensimmäisestä rokoteannoksesta. Tästä myös kerroin noin kaksi viikkoa sitten, erään terveydenhoitajan tarinan, tältä samaiselta paikalta.

Ymmärrän esityksen tarkoituksen suojata riskiryhmäläisten elämää hoitotyössä. Tämän ymmärrän pohjana. Tämä on luonnollisesti tärkeää, kuten me tiedämme. On kuitenkin selvää, ettei esitys suojaa riittävässä määrin potilaita koronatartunnoilta. Ongelma on siinä, että myös kahdesti rokotettu saattaa tietämättään, oireettomana, levittää virusta enemmän kuin rokottamaton.

Hallituksen esityksen mukaan Pfizerin Comirnaty-rokotteen teho tartuttavuutta vastaan laskee kolmen kuukauden jälkeen tasolle 25 prosenttia. Modernan rokotteen tehon arvioidaan olevan hieman pitkäkestoisempi. Varovaisen arvion mukaan hoitajien rokottamisella voitaisiin eliminoida noin puolet potilastartunnoista. Uudesta omikronvariantista tosin ei vielä tiedetä juuri mitään.

Hallitus selvitti tämän esityksen yhteydessä myös testaamisen vaikutuksia ja totesi, että myös sillä keinolla voitaisiin eliminoida noin puolet potilastartunnoista. Hallitus ei kuitenkaan halunnut antaa tätä testaamista rokotteen vaihtoehdoksi. Hallitus on tässä esityksessään antanut vaihtoehdoksi ainoastaan sen, että niiden, joilla on lääketieteellinen peruste, ei tarvitse ottaa rokotetta vaan he voivat testauttaa itsensä. Saamani tiedon mukaan kuitenkin tätä lääketieteellistä perustetta ei saa lääkäriltä millään. Sitä on erittäin vaikea saada, vaikka olisi tullut vakavia oireita ensimmäisestä rokotteesta. Tämän vuoksi, yhdenvertaisuuden nimissä, eduskunnan tulisi mahdollistaa rokottamattomille henkilöille testaamisen mahdollisuus töiden loppumisen sijaan.

Arvoisa puhemies! Testaaminen kertoo sen, onko henkilöllä koronatartunta vai ei. Tähän myös eduskunta uskoo. Nimittäin tänään kaikille kansanedustajille jaettiin työhuoneisiin kotitestejä. Puhemiesneuvosto suosittaa, että kansanedustajat testaisivat terveydentilansa joka aamu ennen eduskuntaan saapumistaan tartuntojen leviämisen välttämiseksi ja eduskuntatyön turvaamiseksi. Eduskunnassa yli 90 prosenttia kansanedustajista on kahdesti rokotettuja, joten herää väistämättä kysymys, miksi meidän täytyy testata itsemme ennen eduskuntaan saapumista. Eikö tämä jo todista sen tosiasian, ettei rokottaminen ole pääkeino viruksen leviämisen estämiseksi vaan testaaminen?

Näkisin ensiarvoisen tärkeäksi, että eduskuntakäsittelyssä esitystä muutettaisiin siten, ettei yksikään rokottamaton hoitoalalla työskentelevä henkilö menetä työpaikkaansa sen takia, ettei ota rokotteita, vaan rokotteen vaihtoehdoksi otetaan testaaminen työpaikoilla ennen töiden aloittamista. Arvoisa puhemies, tämä olisi helppo lisätä eduskunnan valiokuntatyöskentelyssä, ja toivon, että kaikki siihen yhtyvät. Tämän itse asiassa tulisi koskea myös rokotettuja henkilöitä, muutoin tällainen kaksinaismoralismi vie luottamuksen edus-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 148/2021 vp

kuntaa kohtaan niiltä kansalaisilta, joilta tällä hallituksen esityksellä riistettäisiin oikeus työntekoon ja perheensä elättämiseen.

Arvoisa puhemies! Aivan lopuksi vielä: hoitajien rokotepakko — joka siis käytännössä on pakko, vaikka sitä ei siksi haluta kutsua — ei vaikuta ainoastaan työntekijöihin vaan myös heidän perheisiinsä ja heidän lapsiinsa.

Keskustellessani ministeri Kiurun kanssa aikoinaan hän vakuutti, että rokottamattomuus ei voi olla irtisanomisen peruste. Hän kuitenkin unohti mainita minulle sen, että palkanmaksun keskeyttämisen peruste se on. Mikäli rokottamaton menettää työnsä, hän ei ole edes oikeutettu työttömyysturvaan tämän esityksen mukaan. Tämäkö on teidän kaikkien mielestä hyväksyttävää?

Koronarokotuksiin painostaminen alkaa vaikuttamaan sosiaalisen luokittelun välineeltä. Sen seurauksena ihmisiä ajetaan taloudelliseen ahdinkoon. Sillä on vaikutuksia heidän asumiseensa ja lasten harrastemahdollisuuksiin — puhumattakaan leimaantumisesta, mitä tässä yhteiskunnassa muutenkin esiintyy rokottamattomia kohtaan erittäin huolestuttavassa määrin.

Arvoisa puhemies! Vastustan hallituksen esitystä ja odotan inhimillisempää tapaa lisätä terveysturvallisuutta hoitoalalla.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Näin tälle asialle tässä vaiheessa varattu käsittelyaika on päättynyt. Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä täysistunnossa päiväjärjestyksen muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi.

Asian käsittely keskeytettiin kello 17.59.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 18.32.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan numero 7 käsittelyä. — Edustaja Mäenpää, olkaa hyvä.

18.32 **Juha Mäenpää ps:** Arvoisa puhemies! Käsittelemme nyt tartuntatautilain muutosta, jota voi kansankielellä kutsua terveydenhuollon rokotepakoksi.

Ensimmäisenä haluan todeta, että en kannata terveydenhuollossa toimivien henkilöiden pakkorokottamista. Toiseksi tuen perussuomalaisten esitystä päivittäisestä terveydenhuollon työntekijöiden pikatestaamisesta ennen työvuoroa tai tähän liitettynä. Toivon, että löytyy tällainen ratkaisu, joka korvaisi tämän ihmisoikeuksien vastaisen hallituksen esityksen. Kolmanneksi, arvoisat edustajat: muut puolueet ja media eivät osaa erottaa toisistaan rokotevastaisuutta ja yksilönvapautta päättää rokotteen ottamisesta. — Nämä haluan teille korostaa.

Sitten, arvoisa puhemies, olen saanut postia mahdollisilta tukijoiltani, ja luen teille hoitajan kirjeen.

”Mikä on sosiaali- ja terveystalouden työntekijöiden arvo? Jo pidemmän aikaa olemme joutuneet todistamaan, kuinka näiden alojen, erityisesti hoitotyön, vetovoima on kokenut inflaation. Työntekijöitä hakeutuu pois alalta, mutta uusia ei saada samassa suhteessa tilalle. Kauniit puheet ja lupaukset valuvat tyhjiin, ja nyt meitä suorastaan kiristetään ja uha-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 148/2021 vp

taan jopa työn ja toimeentulon menettämällä. Tämä on vastoin Suomen perustuslakia, jonka mukaan ihmisellä on oikeus työhön ja toimeentuloon. Kohta kaksi vuotta kestänyt korona-aika on osoittanut, miten äärimmäisen haavoittuva hoitoalan henkilöstökapasiteetti on. Joka päivä jokaisesta vuorosta puuttuu työntekijöitä, monesti useampia. Loput venyvät ja tekevät ylityötä. Potilaspaikkoja suljetaan kaikkialla — ei koronan vaan henkilöstöpulan takia. Jos hoitoalan henkilöstöresursseja ei ole saatu aiemminkaan kohennettua, miten luulette käyvän, jos alalle langetetaan pakkorokotus?

Nyt kyseessä oleva rokote on täysin uudenlainen mRNA-teknologiaa sisältävä injektio, jonka haittavaikutuksista ei kukaan varmuudella tiedä. Keväästä lähtien on todettu suurissa määrin ruusu- ja vyöruusuinfektioita sekä epäselviä infektioita. Jo ensimmäisten rokotusten jälkeen sydän- ja aivoinfarktut sekä muut verisuonitukokset ovat lisääntyneet, samoin aivoverenvuodot ja muut verenvuoto-ongelmat. Kolmansien rokotusten alettua on sama tilanne alkanut uudelleen. Selvästi on tullut ilmi myös, että rokotettu tartuttaa ja sairastuu. Rokotekattavuuden noustessa myös tartuntojen määrä on noussut, ja sairaaloissa hoidetaan myös rokotettuja. On siis täysin ilmeistä, etteivät kaikki sosiaali- ja terveysalalla työskentelevät, tietoisina näistä haitoista, tule tätä kokeellista injektiota ottamaan.

Myöskään rokotteen haittavaikutuksia ei voi kiistää. Fimean rekisterissä on tälläkin hetkellä tuhansia käsittelemättömiä haittailmoituksia koskien nimenomaan näitä mRNA-geeniterapiapistoksia. Läheskään kaikki eivät ole haittailmoitusta edes tehneet, joten kokonaisluku on paljon suurempi. Sairaaloita kuormittavat myös rokotehaittapotilaat. Tästä ei julkisuudessa puhuta.

Erittäin hälyttävää on myös se, että kyseisiä rokotteita on nyt annettu noin vuoden ajan, ja jo tänä aikana rokotteesta johtuneita kuolemantapauksia on enemmän kuin mistään muusta rokotteesta johtuneita usean vuoden ajalta. Kysymys kuuluukin: miksi? Miksi sosiaali- ja terveysalan henkilöstön tulisi altistaa tietoisesti terveytensä haitoille, ja kuka muu haitoista lopulta vastaa? Mihin perustuu median ja päättäjien harjoittama ajojahti sekä täysin yksipuolinen uutisointi? On vaikea ymmärtää, millä logiikalla rokotepakkoa hoitajille pystytään perustelemaan. Tämän avulla ajetaan terveydenhuolto yhä pahempaan ahdinkoon eikä missään tapauksessa ainakaan lisätä alan vetovoimaisuutta.

Koronapassi yhteiskunnassa ylipäättään on kansalaisia eriarvoistava ja syrjivä sekä täysin tehoton tapa torjua koronan leviämistä. Hoitajat tekevät työtään kutsumuksesta ja sydämellään, työskennellen muiden ihmisten terveyden hyväksi, eivät omaa terveyttään lääketieteellisille kokeille uhrauten. Rokote ei voi eikä saa olla hintana sille, että säilyttää työnsä ja toimeentulonsa.” Tähän päättyy tämän hoitajan kirje.

Arvoisa puhemies, edelleen näkisin, että ainoa ratkaisu on se, että hoitajat ja terveydenhuoltoalalla toimivat alkaisivat ottamaan pikatestejä, ovat he sitten rokotettuja tai rokottamattomia. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Tanus.

18.39 **Sari Tanus kd:** Arvoisa herra puhemies! Käsittelyssä on hallituksen esitys tartuntalain muuttamisesta, joka koskee hoitajien rokotevelvoitetta, puhutaan rokotepakosta, ja tähän esitykseen sisältyy myös hyvin merkittävä kohta, mistä ei olla paljon vielä puhuttu. Nimittäin esityksessä ehdotetaan säädettäväksi työnantajalle oikeus käsitellä työntekijöiden covid-19-rokotussuojaa tai sairastettua covid-19-tautia koskevia terveystietoja. Tämä lupa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 148/2021 vp

annettaisiin nimenomaan työnantajalle ilman työntekijän lupaa, mikä on nyt aika lailla uutta Suomessa.

Tässä on käytetty hyviä puheenvuoroja. Harmillista, että ministeri Kiuru joutui jo lähtemään. Samoin kansalaisilta, hoitajilta, hoitohenkilökunnalta on tullut paljon yhteydenottoja, kiitokset niistä, ja ne yhteydenotot ovat kerta kaikkiaan täynnä huolta ja epätietoisuutta, mitä tuleman pitää.

Meillä Suomessa ja täällä eduskunnassa, ensinnäkin haluaisin sanoa, tämäkin esitys tuotiin valtavalla kiireellä. Esittely, ministerin tiedotustilaisuus, oli eilen, ja jo tänään tämä on käsittelyssä. Tartuntatautilakiin on tehty tällä kaudella ja viime viikkoina useita muutoksia, ja perustuslakivaliokunta on useampaan otteeseen toistanut vakavan huomautuksen siitä, että ei ole jätetty riittävästi käsittelyaikaa suurille ja isoille lakiesityksille. Tämän tartuntatautilakiesityksen tilanne on se, että edes ennen eduskuntaan tuontia lausuntokierrokselle ei jätetty juurikaan aikaa tai se oli hyvin, hyvin lyhyt. Tämä kyllä huolestuttaa, että minkä takia tällainen esitys tuodaan tällaisella vauhdilla.

On tärkeää, että pyrimme turvaamaan kaikin keinoin terveydenhuollossa hauraimmat potilaat ja asiakkaat, varsinkin heidät, joilla on riski saada covid-taudin vakavimpia muotoja. Koronarokote on yksi keino muiden joukossa, ja Suomessa, jos ajattelemme terveydenhuollon historiaa vuosia taaksepäin, olemme päässeet rokotteiden kanssa hyvin pitkälle eteenpäin. Niitä on paljon käytetty, nimenomaan tutkittuja ja turvallisia rokotteita, ja tämä on tehty yhteisymmärryksessä hoitohenkilökunnan kanssa, ja näin olemme päässeet varsin korkeisiin rokotekattavuuksiin.

Me emme kannata terveydenhuollon lääkinnällisissä toimissa normaalien potilaiden kanssa pakkolääkitystä, emme myöskään pakkorokotusta. Me olemme suositelleet ja suosittelemme edelleen vahvasti rokotteen ottamista, mikäli se on mahdollista. Me tiedämme, että koronarokote tutkimusten mukaan suojaa ottajiansa vakavalta taudin muodolta, mutta me tiedämme näinä päivinä myös sen, että se ei anna täyttä suojaa sille, etteikö voisi saada koronatartuntaa, viruksia ja etteikö niitä voisi levittää myös eteenpäin. Näin ollen koronarokote sinänsä ei voi olla ainut keino. Siihen tarvitaan myös muita suojautumisia. Tarvitaan maskeja ja tarvitaan jäljitystä, tarvitaan pikatestejä. Olemmekin peräänkuuluttaneet sitä, että jos ja kun todella haluamme elämää ja hauraimpien potilaiden hyvinvointia suojata, siihen tarvittaisiin näitä toistuvia pikatestejä, jotta todellakin voisimme varmistaa sen, että hoitohenkilökunta ei kannata tietämättään viruksia potilaille.

Hämmästelen tässä hallituksen esityksessä sitä, että puhutaan vain näihin pikatesteihin liittyen, että tarvittaisiin isoja henkilöstömääriä sitä toteuttamaan ja että se olisi kovin hankalaa. Meillä on todellakin käytössä yksinkertaisia, nopeita ja varsin hyviä ja luotettavia pikatestejä. Itsekin tänä aamuna sen tein, ja siihen meni 2 minuuttia, 2—3 minuuttia, jos nyt aloitetaan nenän niistämisestä. Elikkä se tulee varsin nopeasti. Töihin mennessä sellaisen voisi terveydenhuollon tietyissä yksiköissä myöskin tehdä. [Kimmo Kiljunen: Joka päivä?] Olemme ihmetelleet sitä, esimerkiksi nyt kun olin suuressa kansainvälisessä konferenssissa, että vaikka meidät oli rokotettu ja terveystodistukset siellä kysely, niin joka toinen päivä siellä pikatesti annettiin. Tässä esityksessä mainitaan, että se voisi olla joka kolmas päivä mahdollisesti. Mutta jos tällaista tehdään kansainvälisissä konferensseissa tai joillakin telakkatyöpaikoilla, niin eikö tällaista pitäisi paremminkin myös tuoda sitten niihin terveydenhuollon yksiköihin, joissa meillä on todella hauraita potilaita, sellaisia, joille voisi olla hyvin kohtalokasta saada koronatartunta ja todennäköisesti sen vaikea muoto.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 148/2021 vp

Tässä esityksessä on nostettu esiin, että on yhteiskunnan tehtävä huolehtia myös terveydenhuollon henkilöstöstä, ja vedotaan sen vuoksi tähän rokotevelvoitteeseen. Kyllä, meillä on tehtävä huolehtia terveydenhuollon henkilöstöstä, mutta ei pakolla. Meillä jo nyt on suuri rokotekattavuus — lääkäreillä yli 90 prosenttia, hoitajilla yli 80 prosenttia, perushoitajilla ja sosiaalihoitajilla hieman matalampi — mutta näkisin, että niin kuin edeltävinä vuosina me voimme saada vietyä eteenpäin rokotekattavuutta eri tavoin, niin sanotuilla porkkanoilla. Meillä on osa hoitohenkilökunnasta, jotka eivät voi ottaa rokotetta, vaikka haluaisivatkin. Sitten meillä on valitettavasti ehkä osalla vääriä käsityksiä rokotteista. He ovat joutuneet väärän, virheellisen informaation kohteeksi. Meillä nyt jo laki sanoo sen, että työnantajalla on velvoite kouluttaa ja informoida, opastaa riittävästi. Sanoisin, että silloin, jos yksikössä on sellaisia hoitajia, jotka kysyttäessä rokotuksesta kertovat, etteivät ole sitä ottaneet, tai eivät vastaa, silloin olisi hyvä käydä keskustelua ensinnäkin, minkä takia hän ei ole rokotetta ottanut, ja virheellisiä uskomuksia pyrkiä poistamaan ja toisaalta sitten keskustella, olisiko joku toinen työpiste mahdollisesti parempi, tai sitten näitä pikatestauksia tehdä. Mutta ajattelempa, että paremminkin tällä tavalla yhteisymmärryksessä keskustellen ja virheellisiä tietoja ja uskomuksia poistaen voisimme myös saada rokotekattavuutta suuremmaksi.

Tämän kaiken sanottuani haluan tässä vaiheessa vielä viimeiseksi sanoa, että meillä on ihmisiä, jotka todellakaan eivät voi ottaa rokotetta, vaikka haluaisivatkin. On tärkeää, että me kunnioitamme toinen toistamme myös terveydenhuollossa, siellä jokaista hoitajaa, jokaista lääkäriä, [Puhemies koputtaa] jokaista niihin yksikköihin kuuluvaa. Huoltotehtäviä tekeviä tarvitaan. Ei ole varaa yhden ainutta työntekijää menettää terveydenhuollosta.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Aittakumpu.

18.46 Pekka Aittakumpu kesk: Arvoisa puhemies! Rokotteet ovat pelastaneet miljoonia ihmishenkiä jo ennen koronaa ja pelastavat jatkuvasti myös koronan aikana. Aivan kuten edustaja Tanus totesi, kaikista tärkeintä on saada ihmisille tietoa ja luottamusta siihen, että rokotteet ovat turvallisia, että ne kannattaa ottaa. [Mika Niikon välihuuto] Lääketiede ja asiantuntijat kertovat meille, että rokotteet ovat turvallisia.

Pitää muistaa, että tämä hallituksen esitys suojaa toki myös hoitohenkilökuntaa siinä mielessä, että rokottamaton ottaa ison riskin, jos hän luottaa testiin ja kulkee ihmisten joukossa ja menee eri paikkoihin pelkän testin varassa, kun meillä on kulkutautia liikkeellä. Jos kaikki muut eivät ole tuota testiä tehneet, ei hänellä ole takeita siitä, että hän ei itse saisi sitten koronatautia ja jopa sen vakavaa tautimuotoa. Toki tiedämme, että rokotettukin voi sairastua ja levittää tautia, mutta muun muassa sosiaali- ja terveystieteiden asiantuntijakuulemisissa olemme hyvin seikkaperäisesti käyneet myös tätä rokoteasiaa läpi ja kuulleet ja saaneet selvityksiä siitä, että rokotettu kuitenkin levittää tautia vähemmän ja epätodennäköisemmin kuin rokottamaton. Erityisesti alussa rokotteen tuoma suoja on siinäkin mielessä hyvin ja varsin vahva. Rokotteet eivät yksin riitä, niin kuin on tässä keskustelussa hyvin todettu, mutta ne suojaavat ja ne kannattaa ottaa.

Rokotteiden ohella testausmahdollisuuksien lisääminen ja mahdollisten pikatestien kelpuuttaminen kannattaa nyt tässä yhteydessä varmasti valiokuntakäsittelyssä jo seikkaperäisesti selvittää. Oli hyvä kuulla, että ministeri Kiuru tähän suuntaan puhuikin, että jopa jo huomenna voisimme saada tästä uusia ohjeistuksia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 148/2021 vp

Arvoisa puhemies! Tämän hallituksen esityksen tavoitteena on suojella henkeä ja terveyttä väliaikaisella lainmuutoksella. Varmasti on näin, että tartuntatautilakimme kaipaa perusteellista tarkastelua myöskin kokonaisuutena sillä tavalla, että jatkossa, kun tämä ei varmasti viimeinen kulkutauti tule olemaan, olisimme paremmin varautuneita emmekä joutuisi tällaiseen ikään kuin jatkuvaan kierteeseen, jossa tartuntatautilakia jatkuvasti joudutaan tarkentamaan ja muuttamaan, mutta hyvä näin, että meillä on kuitenkin kyky eduskunnassa ja hallituksessa reagoida muuttuviin tilanteisiin. Karmaisevampaahan se olisi, jos me emme pystyisi ollenkaan reagoimaan ja tekemään tarvittavia muutoksia, kun tällainen uusi ja uudenlainen virus on kyseessä ja olemme jatkuvasti uusien tilanteiden edessä.

Itselfäni on kysytty — mediakin on sitä kysynyt — kannatanko pakkorokotuksia, ja olen vastannut, että en kannata, mutta samassa yhteydessä olen tuonut esille, että erityisesti hoitoalalla ilman muuta täytyy olla välineet vastata siihen ja huolehtia siitä, että potilasturvallisuus taataan. Tässähän ei ketään pakoteta ottamaan rokotetta, mutta suositus on kyllä hyvin vahva, ja työnantaja voi ensisijaisesti siirtää työntekijän toisiin tehtäviin, mikäli tällä ei ole todistusta enintään kuusi kuukautta aikaisemmin sairastetusta taudista tai jos hän ei ole ottanut näitä rokotteita tai jos hänellä ei ole covid-19-testin negatiivista tulosta.

Esitetystä pykälästä todetaan, että jos työntekijä ei näitä säädettyjä edellytyksiä täytä, työnantajan on ensisijaisesti tarjottava työntekijälle muuta työsopimuksen mukaista työtä, ja jos tällaista työtä ei ole tarjolla, muuta työntekijälle sopivaa työtä. Esityksen mukaan tämän jälkeen, jos tällaista työtä ei olisi tarjolla tai työntekijä ei suostu sitä vastaanottamaan, työnantajalla ei ole palkanmaksuvelvollisuutta. [Mika Niikko: Kannatanko sitä?] Palkanmaksun keskeyttäminen on todella kova keino ja kova toimi, ja tässä todetaan, että sen täytyy olla viimesijaista. Irtisanomiseen työnantajalla ei ole oikeutta, vaikka toki tällainen varsinkin pidempi lomautus käytännössä varmasti monen kohdalla merkitsisi sitä, että työsuhde jollakin tavalla päättyisi, ehkä irtisanoutumisen kautta. Ei kenellekään rokotetta voi eikä pidä pakolla laittaa, mutta toki pitää se muistaa, niin kuin tässä keskustelussa on tuotu esille, että kyllä meillä jokaisella pitää olla vastuu lähimmäisten terveydestä. Erityisesti hoitoalalla on vastuu siitä, että potilasturvallisuus pitää taata, kun meillä kuitenkin lääketiede kertoo sen, että rokotteet toimivat ja ne myöskin vähentävät riskiä sairastuttaa muita.

Hoitohenkilökunnan jaksaminen on ollut tiukoilla jo ennen koronaa, ja kulkutauti on edelleen pahentanut tilannetta. Toivon mukaan tämä esitys parantaa työturvallisuutta hoitoalalla ja myös tavoitteen mukaan vahvistaa hoidettavien turvallisuutta. Perustuslakivaliokunta arvioi varmasti perusteellisesti tämän esityksen perustuslainmukaisuuden, ja sotevaliokunta tarkastelee esityksen muutoin tarkkaan.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Mattila.

18.53 **Hanna-Leena Mattila kesk:** Arvoisa puhemies! [Hälinää — Puhemies koputtaa] Käsillä olevassa lakiesityksessä on kyse tartuntatautilain väliaikaisesta muutoksesta, jolla pyritään parantamaan koronaviruksen vakaville seuraamuksille alttiiden sosiaalihuollon asiakkaiden ja terveydenhuollon potilaiden hengen ja terveyden suojaamista minimoimalla heidän riskiään saada covid-19-tartunta heidän kanssaan lähikontaktissa työskenteleviltä henkilöiltä. Lakiesityksen keskeisenä ajatuksena on, että sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tuottajalla on velvollisuus huolehtia koronaviruksen vakaville seuraamuksille alttiiden asiakkaiden ja potilaiden suojaamisesta varmistamalla, että näiden asiakkaiden ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 148/2021 vp

potilaiden parissa lähikontaktissa työskentelevällä henkilökunnalla ja opiskelijoilla on riittävä suoja covid-19-tautia vastaan. Tämän vuoksi edellyttäisiin, että työntekijällä tai opiskelijalla pitää olla koronarokotteen tai enintään kuusi kuukautta aiemmin sairastetun covid-19-taudin antama suoja covid-19-tautia vastaan. Jos henkilöllä on lääketieteellinen syy sille, ettei voisi ottaa rokotetta, voisi hän kuitenkin työskennellä osoittamalla negatiivisen koronatestituloksen, joka on otettu enintään 72 tuntia ennen työvuoron alkua. Tuore testitulokset vaadittaisiin jokaisessa työvuorossa.

Säännöksen mukaan työnantaja voisi vain erityisestä syystä käyttää asiakkaiden ja potilaiden kanssa työskentelyyn henkilöä, jolla ei ole riittävää suojaa covid-19-tautia vastaan. Esityksessä ehdotettua sääntelyä sovellettaisiin myös virkamiehiin ja viranhaltijoihin. Lakimuutoksella työnantajalle annettaisiin oikeus käsitellä työntekijän tai työharjoittelussa olevan opiskelijan sellaisia terveystietoja, jotka koskevat tämän soveltuvuutta koronan vakaville seuraamuksille alttiiden potilaiden tai asiakkaiden hoitamiseen. Tietojen käsittelyssä noudatetaan yksityisyyden suojasta työelämässä annetun lain 5 §:n 2 momenttia. Jos työntekijä ei täytä 1 momentissa säädettyjä edellytyksiä — eli työntekijä ei ole ottanut rokotusta eikä sairastanut kuuden kuukauden sisällä koronaa — työnantajan on ensisijaisesti tarjottava työntekijälle muuta työsopimuksen mukaista työtä. Jos tällaista työtä ei ole tarjolla, työntekijälle olisi tarjottava muuta sopivaa työtä. Jos tällaista työtä ei ole tarjolla tai työntekijä ei suostu sitä vastaanottamaan, työnantajalla ei ole palkanmaksuvelvollisuutta työnteon estymisen ajalta, ellei toisin ole sovittu.

Arvoisa puhemies! Suuri osa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluksessa työskentelevistä henkilöistä on ottanut tarvittavat koronarokotteet. Ei pitäisi olla kenellekään epäselvää, että rokotteet kannattaa ottaa. Ne eivät estä mahdollista sairastumista koronaan mutta suojaavat todistettavasti sen vakavilta muodoilta. Rokotteiden ottaminen on vastuullista toimintaa yksilön ja koko yhteiskunnan kannalta. Olemme kuulleet sosiaali- ja terveysvaliokunnassa terveydenhuollon asiantuntijoilta, että on vain pieni joukko niitä ihmisiä, jotka eivät hyödy rokotteista oman terveystilanteensa vuoksi.

Onkin murheellista, että jotkut ihmiset ovat alttiita huuhaa-puheelle ja salaliittoteorioille sen sijaan, että luottaisivat terveydenhuollon huipulla oleviin lääketieteellisen koulutuksen saaneisiin ammattilaisiin. Näitä harhaan johdettuja ja oman elämänsä virologeja löytyy valitettavasti yhteiskunnastamme, jonkin verran jopa terveydenhuollon parissa työskentelevistä. Terveysviranomaiset ja terveydenhuollon asiantuntijat ympäri maailman ovat yksiselitteisesti kehottaneet kansalaisia ottamaan rokotteet, koska ne ovat toimiva suoja taudin vakavaa muotoa vastaan. Onkin varsin hämmäntävää, että pieni joukko terveydenhuollossa työskentelevistä on käsittänyt rokotteen ottamisen omantunnon kysymykseksi. Yhteiskunnassamme tulee olla aina ensisijaisen tärkeässä asemassa yksilön ja yhteisön terveyden turvaaminen. Oikeus työntekoon tulee vasta turvallisuuden jälkeen. [Mika Niikko: Mites ne 20 000 haittailmoitusta sitten?]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Reijonen.

18.57 **Minna Reijonen ps:** Arvoisa herra puhemies! Käsittelemme käytännössä terveydenhuollon pakkorokotuksia. Suosittelen itse rokotuksia farmasian ihmisenä, mutta en kannata pakkorokotuksia. Muuten suosittelen näitä.

Oli nyt hieno kuulla, kun Krista Kiuru kertoi, että kannattaa perussuomalaisten ideaa siitä, että kotitestauksia, tämmöisiä pikatestauksia, nyt lisättäisiin. On tosiasia, että myös ro-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 148/2021 vp

kotettu voi tartuttaa. Varsinkin sairaalahoitossa olevat ihmiset voivat olla tosi alttiita sairastumaan, ja monelle heistä voi tulla vakavia seurauksia, jos he sairastuvat. Sen takia tämä testaus on äärettömän tärkeää. Se on äärettömän tärkeää. Tämä virus on aika viheliäs. Se voi muuntua. Se muuntuu kuin joku tietokonevirus muuntuu ja on aina vähän niin kuin askeleen aikaansa edellä, askeleen lääketiedettä edellä. Sen takia se testaus on tosi tärkeää.

Jos miettii tätä asiaa kokonaisuutena, niin vähän huolestuttaa tämä työnantajan pääsy työntekijän terveystietoihin. Se myös on semmoinen vähän kyseenalainen juttu.

Ministeri ei ole valitettavasti paikalla, mutta olisin halunnut kysyä, mitä kuuluu tällä hetkellä kotimaiselle rokotetuotannolle. Kun näitä testejä toivottavasti nyt lisätään, niin onko kotimaista testituotantoa mitenkä tulossa jatkossa? Tämä jäi nyt askarruttamaan kovastikin. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Laakso.

18.59 **Sheikki Laakso ps:** Arvoisa puhemies! Tosiaankin, perussuomalaiset pitävät kyllä rokotteita tärkeinä, ja henkilökohtaisestikin olen kaksi rokotetta ottanut. Ei ole minkäänmoista rokotevastaisuutta. Kuitenkin tällaisessa tilanteessa se, että me ruvetaan lyömään hoitoalalle niin sanotusti rokotepakkoa — koska et voi tehdä sitä työtä, mitä haluat, kun et ole ottanut rokotetta — sotii meikäläisen moraalialueen vastaan. Kun otetaan huomioon se, että nämä rokotteet eivät koskaan ole, etenkin näin nopeasti kasaan kyhätty rokotteet, sataprosenttisen varmoja, niin kuitenkin jos ajatellaan, että meilläkin täällä on tällä hetkellä kolme edustajaa, joilla on koronatartunta, ja voisin veikata, että nämä kaikki kolme edustajaa ovat ottaneet kaksi rokotetta ja siitä huolimatta sairastuvat tähän, he eivät tietenkään sairastu niin pahasti kuin ilman rokotetta, ja siinä mielessä on ihan hyvä, että on otettu rokote.

Joka tapauksessa tärkeämpää olisi se testaus, että me saadaan tietoon, onko rokotettu tai rokottamaton taudinkantajana, ja sen takia tässä pitäisi ottaa rinnalle ihan ehdottomasti pikatestaus — ihan ehdottomasti se pikatestaus — koska nytkin tässä esityksessä puhutaan, että sen voi tehdä testauksella, mikä on 72 tuntia aikaisemmin otettu, mutta niin kuin tiedetään, on vähän haasteellista ottaa se testi ja tulla sitten kolmen päivän päästä vasta työmaalle ja sitten ruveta ottamaan joka päivä niitä haasteellisimpia testituloksia. Eli lähdetäisiin oikeasti tekemään tämän rokotepakon rinnalle pikatestauksia, niin kuin meillä täällä eduskunnassakin on nytkin tällä viikolla ruvettu tämän asian tiimoilta touhuamaan.

Korostan vielä, että tämä pikatestaus olisi ihan oikeasti äärettömän hyvä lisä niin ravintoloille kuin tapahtumajärjestäjillekin, koska kyllä minä veikkaan, että ravintolatkin maksaisivat sen nykyisen pikatestauksen hinnan, kun ne pystyvät ostamaan niitä vielä tukusta. Jos he sitten näkevät, ettei heidän kannata, niin ainakin asiakas sitten niin sanotusti pääsymaksuna maksaisi sen testauksen hinnan, että pääsee sinne ravintolaan. Puhumattakaan isoista tapahtumista, missä lippujen hinnat ovat useita kympejä ynnä muuta. Väitän, että tuskinpa jää tästä testistä ja sen testin hinnasta kiinni, etteikö voitaisi testata. Silloin me saadaan mahdollisimman nopeasti ne ihmiset pois sieltä porukoista. Ja on sanomatta selvää, että jos testituloksia on korona, [Puhemies koputtaa] niin varmasti ihminen itsekin hakeutuu jonkunlaiseen terveydenhuollon piiriin. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Ja edustaja Essayah, edustaja Essayah poissa. Edustaja Kauma, myös edustaja Kauma poissa. — Edustaja Holopainen, Mari.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 148/2021 vp

19.03 **Mari Holopainen vihr:** Arvoisa puhemies! Tämä epidemia on yllättänyt meidät monin tavoin. Kukaan ei olisi varmaan uskonut, että monessa maassa kouluja ja päiväkoiteja on jouduttu laittamaan kiinni ja siirtymään etäopetukseen, ja kukaan ei olisi uskonut, että tällaisia määriä yritystykä joudutaan antamaan yrityksille, jotka ovat kärsineet epidemiasta. Toisaalta sitten kukaan ei olisi ehkä uskonut, että nyt syksyllä toivutaan näinkin nopeasti ja jopa työvoimapulaa on useilla aloilla.

Tässä on jouduttu tekemään monia aika poikkeuksellisia ratkaisuja, ja totta kai lähtökohta on se, että meillä ihmisillä on oikeus päättää, minkälaista terveydenhuoltoa he vastaanottavat, ja rokotteet ovat vapaaehtoisia myöskin, mutta kyllä tässä on erittäin vaikeita perusoikeuksien vastakkainpunnintoja jouduttu koko ajan tekemään. Tällä hetkellä moni tehohoidossa työskentelevä lääkäri ja hoitaja kertoo hyvin riipaisevia tarinoita, tositarinoita, siitä, kuinka raskaassa tilanteessa eletään, ja on äärimmäisen vakavaa, että myöskin muita leikkauksia ja muita hoitoja on jouduttu jo siirtämään ihmisiltä. Tässä tullaan toki sitten, jos tämä tilanne jatkuu, myös erittäin vaikeiden tilanteiden eteen sen osalta, ketä hoidetaan ja ketä ei hoideta.

On myös todella väärin niitä ikäihmisiä kohtaan, jotka ovat sairastuneet koronatautiin saatuaan tämän tartunnan hoitajalta tai muulta terveydenhuollon ammattilaiselta, joka ei ole ottanut rokotteita. Vaikka toki täällä on keskusteltu paljon siitä, että tauti voi levitä myös, vaikka olisi ottanut molemmat rokotteet ja pian kolmannet — osa on ne jo saanut — niin tiedetään myös hyvin, että rokotteen ottamisella on myönteisiä vaikutuksia siihen, miten tauti tarttuu, ja myöskin hyvin myönteisiä vaikutuksia siihen, ettei joudu sairaalahoitoon eikä tehohoitoon niin todennäköisesti kuin silloin, jos jättää rokotteet ottamatta.

Tässä on koko ajan jouduttu tekemään todella vaikeaa punnintaa monien oikeuksien välillä. Nyt kun ajatellaan, että etenkin tässä syksyn mittaan tiedettiin, että erikoissairaanhoidon päätyivät THL:n mukaan rokottamattomat 19 kertaa todennäköisemmin ja tehohoitoon 33 kertaa todennäköisemmin kuin rokotetut, silloin tehtiin arviota esimerkiksi rokotetutkimuskeskuksen taholta myös siitä, että sairaalahoidon tarve puolittuisi, jos rokotekattavuus nousisi esimerkiksi kaikissa ikäryhmissä 4 prosenttiyksikköä. Rokotustahti oli hidastunut, ja osa väestöstä oli hankala tavoittaa, ja viimeistään tässä kohtaa oli pakko miettiä, miten me saadaan rokotekattavuus nousemaan. Nyt onneksi esimerkiksi koronapassi on nostanut intoa hakeutua rokotuksiin, ja sillä voidaan myöskin vähentää tämän taudin leviämistä.

On tosi valitettavaa, että on paljon epätietoisuutta, on paljon koronarokotevastaisuutta, ja sen taustalla on erilaisia syitä: disinformaatiota, salaliittoteorioita, epäluottamusta viranomaisia ja tutkijoita kohtaan mutta myös varmasti sosioekonomisia haasteita, tietämättömyyttä ja ihan vain välinpitämättömyyttä. Vaikka kyseenalaistamiselle on yhteiskunnassa toki paikkansa, suurta kriittistä ajattelua ei edusta yksittäisiin YouTube-kanaviin tai asiantuntijoiksi itsensä nimenneiden henkilöiden viesteihin uskomisen.

Me ollaan saatu poikkeuksellisen paljon virheelliseen ja tahallisesti harhaanjohtavaan tietoon perustuvia rokotevastaisia viestejä ja paljon viestejä, joissa vastustetaan koronapassia. Onneksi kuitenkin ylivoimainen enemmistö suomalaisista on vastuullisia ja osaa lukea mediaa ja osaa tunnistaa oikeita lähteitä ja on hankkinut rokotukset itselleen. Tämä tilanne olisi meillä huomattavasti pahempi, jos luottamus viranomaisiin olisi alhaisempi, ja tiedetään esimerkiksi naapurimaasta, miten alhainen rokotekattavuus voi olla ja minkälaisia ongelmia se taas sitten tuottaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 148/2021 vp

No nyt me varmasti voidaan tehdä muutakin kuin nostaa tätä rokotekattavuutta. Ensinäkin uskon, että sitä voidaan vielä nostaa henkilökohtaisilla kutsuilla, niin kuin tehdään seulontojen osalta. Tekstarit ovat toimineet hyvin, ja joissain maissa ihmisiä on tavoitettu vielä paremmin. Me voidaan nostaa tätä rokotekattavuutta, ja se on todella tärkeää. Nyt sitten on saatu nämä pikatestitkin käyttöön. Tänä THL on suositellut niidenkin käyttöä, ja on tärkeää, että käytetään sellaisia kasvusuojaimia, jotka todennäköisesti tautia estävät leviämistä parhaiten, ja sikäli kuin se arvioidaan kannattavaksi, siihen kannattaa investoida ja vaikka myöskin sitten kompensoida näiden kasvusuojainten hankkimista, jos niitä ei voida hankkia itse — sama toki sitten esimerkiksi näiden pikatestien osalta.

On siis otettava ensin käyttöön kaikki tutkitusti tehokkaat ja mahdollisimman vähän ihmisten elämää rajoittavat toimet, ja tässä nyt on päästy liikkeelle maskien, pikatestien hyödyntämisen ja koronapassinkin osalta. Totta kai moni muukin keino vielä varmasti tarvitaan.

Tämä lainsäädäntöesitys on mielestäni tässä kohtaa perusteltu, koska ei voida ajatella, että me emme suojele sen ikääntyneen henkilön henkeä ja terveyttä, joka tarvitsee esimerkiksi hoiva-apua tai tarvitsee terveydenhuollon apua. Siinä kohtaa on vain punnittava niitä erilaisia näkökulmia, ja kyllä se vaaka kallistuu siihen, että ihmisten terveyttä ja henkeä pitää suojella.

Toivon, että ihmiset, jotka lukevat sellaisia lähteitä, joissa on erilaisia tiedon palasia [Puhemies koputtaa] mutta ei luotettavia lähteitä, tukeutuvat sellaisiin lähteisiin, jotka oikeasti tuottavat tietoa taudin etenemisestä ja myöskin rokotteiden turvallisuudesta. [Mika Niikko: Ihmisten aliarvioimista, hoitajien aliarvioimista tuo!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Kiljunen, Kimmo.

19.10 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa herra puhemies! Palaan siihen keskusteluun, mitä täällä käytiin salissa silloin, kun tämä asia ministeri Kiurun toimesta meille esiteltiin. Ministeri Kiuru hyvin painavasti toi esille, että hän on jo etukäteen pohtinut näitä perustellaisia ongelmia, mihin tässä on viitattu, ja hän sanoi sen pitkän harkintansa jälkeen, mitä hänkin on tässä asiassa joutunut tekemään, päätyneensä siihen, että keskeisin perusoikeus ihmisellä on oikeus elämään ja että sen takia sen elämän suojelun lähtökohdasta pitää arvioida kaikkia näitä toimia, joita tehdään, ja myöskin tätä lakiesitystä, joka on ministeriöltä tullut.

Siinä keskustelussa, jota käytiin, minun on pakko kiinnittää huomiota siihen, mihin myöskin puhemies kiinnitti: edustaja Turtiaisen puheenvuoroon. Puhemies antoi hänelle huomautuksen siitä, mutta haluaisin hieman jatkaa sitä aihetta eteenpäin pohtien, koska tämä oli liian isoissa asioissa kiinni olevaa retorista ilmaisua. Olen Suomen Euroopan neuvoston valtuuskunnan puheenjohtaja, ja Euroopan neuvosto on johtavin ihmisoikeusjärjestö Euroopassa ja tekee jatkuvasti ihmisoikeusseurantaa ympäri maailmaa. Olen myöskin työskennellyt YK:n piirissä silloin, kun on pohdittu ilmiöitä kuten rikokset ihmisyyttä vastaan ja kansanmurhat. Nämä termit ovat tarkkoja juridisia ilmaisuja tarkoille asioille. Niitä termejä ei voida käyttää retorisenä leikittelynä tällaisissa vakavissa asioissa, mistä me tänään täällä olemme puhuneet. Tämmöisessä tilanteessa meidän täytyy tunnistaa, että ihmiskunnioitus lähtee sanoista ja ilmaisusta liikkeelle ja että sanat ovat tekoja.

Tämä, miten edustaja Turtiainen täällä nimitti ministeriä, oli täydellisen uskomaton ilmaisu, ja oli tärkeää, että puhemies siihen kiinnitti huomiota. Se ei ollut loukkaava ainoas-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 148/2021 vp

taan suhteessa ministeriin vaan loukkaavaa kaikille meille, jotka tähän keskusteluun täällä osallistuvat. Sen takia toivon, että puhemiesneuvosto tätä asiaa vielä käy lävitse. Tällaista retorista kikkailua täällä ei voida harjoittaa, vaan meillä täytyy olla tietty kunnioitus toisiamme kohtaan ja myöskin ihmiskuntaa kohtaan kokonaisuutena — ja sitä kautta myöskin elämää kohtaan.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Edustaja Niikko.

19.13 **Mika Niikko ps:** Arvoisa puhemies! Täällä on pääasiassa käyty hyvää ja rakentavaa keskustelua siitä, miten tähän hallituksen esitykseen tulisi suhtautua. Ymmärrän täysin sen lähtökohdan, että valtiovallan tulee suojella heikossa asemassa olevia ihmisiä, niin sairaanhoidossa kuin kotona olevia iäkkäitä henkilöitä. En kuitenkaan laittaisi yhtäläisyysmerkkiä siihen, että osa hoitoalalla toimivista henkilöistä on vastuuttomia, mikäli he eivät suostu jostain henkilökohtaisesta syystä johtuen ottamaan rokotteita. Se, että täällä käytetään sellaisia viittauksia, että jotkut hoitajat eivät ole vastuullisia, on mielestäni perustetonta. Näille pitäisi löytyä yhtäläisyysmerkki.

Meillä kaikilla on tiedossa se, että näitä rokotehaittailmoituksia on tehty jo reilusti yli 20 000. Niistä rokotehaittailmoituksista, mitä on tutkittu, suurin osa on ollut vakavia haittoja. Huomatkaa, että ne tutkimustulokset ovat sitten tulleet niiltä tahoilta, jotka niitä ovat tutkineet, ja ovat päätyneet samoihin arvioihin. Joten ei voida sanoa, että nämä ihmiset keksivät päästä sen, että he eivät halua ottaa rokotetta.

Me emme ole voineet välttyä — ei kukaan kansanedustaja tässä talossa — saamasta palautetta kansalaisilta. Me olemme kuulleet varmasti jokainen satojen ihmisten kertomuksia siitä, kuinka he tuntevat lähipiirissä olevia ihmisiä, jotka ovat saaneet rokotehaittoja. On henkilöitä, jotka ovat kertoneet myös itse saaneensa rokotehaittoja ja ovat itse olleet rokotemyönteisiä ja toimivat hoitoalalla mutta eivät uskalla ensimmäisen rokoteannoksen jälkeen ottaa toista rokotetta. Voinko minä sen jälkeen mennä sanomaan hänelle, että jos sinä et ota rokotetta, me säädämme tässä talossa lain, joka vie sinulta työpaikan, ja mikäli ei vie työpaikkaa, vie sinulta palkan, vie sinulta mahdollisuuden maksaa vuokraa, maksaa asuntolainan lyhennystä, mahdollisuuden elää siinä paikassa, missä nyt elät? Tämä on hyvin julmaa ja kylmää politiikkaa, jos me tällaiseen suostumme.

Tämän johdosta toivon, että sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnan jäsenet ja mahdollisesti perustuslakivaliokunta pohtivat sitä vaihtoehtoa, että mikäli löytyy pehmeämpi keino näiden hauraiden ihmisten suojelemiseksi esimerkiksi laitoshoidossa, niin otetaan se käyttöön. Nyt kun on käynyt kiistatta tosiasia esille siinä, että rokotettu henkilö ei välttämättä suojaakaan tätä haavoittuvaa henkilöä, niin eikö silloin olisi syytä ottaa tosissaan se, että otettaisiin ne testit tähän lainsäädäntöön sisältyvään toimenpiteeseen mukaan?

Nyhdän tässä esityksessä testeihin pääsevät vain ne henkilöt, jotka on todettu lääketieteellisesti sellaisiksi henkilöiksi, jotka eivät pysty ottamaan rokotetta. Tähän porukkaan on äärimmäisen vaikea päästä. Syy on siinä, että meidän lääkärimme eivät kovin helposti suostu kirjoittamaan semmoista todistusta, että henkilö saisi tämän lääketieteellisen perusteen olla ottamatta rokotteita — ei senkään jälkeen, vaikka hän olisi saanut vakavia oireita ensimmäisen rokotteen jälkeen. Tämä on se palaute, mikä on tullut sähköpostiini useiden sähköpostien kautta ja moneen muuhun viestivälineeseen, ja uskon, että edustaja Kiljunenkin on tällaisia posteja voinut saada. — Jos et ole saanut, uskon, että tämän keskustelun jälkeen muutaman sellaisen voit saadakin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 148/2021 vp

Arvoisa puhemies ja arvoiset edustajat! Luitteko muuten Ylen uutisen tänään siitä, kuinka SuPerin, lähi- ja perushoitajaliiton, puheenjohtaja Silja Paavola kertoi saaneensa torstain vastaisena yönä noin 700 sähköpostiviestiä, joissa vastustetaan rokottautumisvaatimusta? Huomatkaa, että jos yhdessä yössä lähetetään näin paljon sähköposteja yhden ammattijärjestön johtajalle, niin kyllä se kertoo jostakin. Eivät kaikki nämä ihmiset ole saaneet jotain vaikutusta jostain disinformaatiosta, vaan heillä on tarina kerrottavanaan. Tämän tarinan minä haluaisin kuulla ja toivoisin myös, että sinä kuulisit sen, millä he perustelevat oman kantansa.

Arvoisa puhemies! Haluaisin vielä hetken viipyä sellaisen teeman kuin tämän testaamisen ympärillä. Kuten tänään on käynyt ilmi, täällä eduskunnassa olevia kansanedustajia kehoitetaan testaamaan itsensä tulevina päivinä joka aamu ennen töihin tulemistä. Se osoittaa sen, että testaamisella on merkitys, oli ihmiset rokotettu tai ei. Tämän johdosta toivoisin, että hallitus edistäisi tätä testaamista kaikilla muillakin aloilla.

Tiesittekö te sen, että esimerkiksi Virossa jo kesällä oli mahdollista mennä rokotuksen sijaan ravintolaan, kylpylään ja hotelliin siten, että teki sen antigeenitestin siellä yrityksen tarjoamalla vastaanottotiskillä? Yrittäjä myi tällaisen antigeenitestin esimerkiksi jossain ravintolassa 5 euron hintaan ja katsoi, kun asiakas teki sen testin siinä. Tämän jälkeen, jos tulos oli negatiivinen, toivotettiin tervetulleeksi sinne yrityksen palveluita nauttimaan. Virossa mentiin jopa niin pitkälle, että elokuussa kaikkia oppilaita ensimmäisestä luokasta alkaen muihin luokkiin asti testattiin kahdesti viikossa, jotta saatiin tämä viruskierre poikki. Siellä on yritetty tehdä kaikki sen eteen, että ihmiset voisivat toimia turvallisesti.

Ihmettelen, miten siitä huolimatta Suomessa edelleenkin vapaaehtoisen testin ottaminen maksaa antigeenitestin osalta vähintään sen 100 euroa ja PCR-testin osalta noin 150 euroa tai enemmän. Miten Suomessa hallitus ei ole saanut aikaiseksi esimerkiksi senkaltaisia testauspaikkoja kuin Pariisissa havaitsin kesällä? Siellä oli erilaisten kauppakeskusten ja metroasemien vieressä yli 300 pop-up-telttaa, joissa jokainen pääsi testauttamaan itsensä 30 euron hinnalla. [Mari Holopaisen välihuuto] Tällaisia toimenpiteitä meidän pitäisi edistää eduskunnassa, että vapaaehtoisesti ihmiset testaisivat itsensä eikä heitä pakotettaisi menemään suojautumaan ja suojaamaan muita ihmisiä jollain muulla tavalla, johon heidän terveytensä ja kantokykynsä eivät riitä. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitoksia. — Ja edustaja Mäenpää.

19.20 **Juha Mäenpää ps:** Arvoisa puhemies! Käsittelemme edelleen tartuntatautilain muutosta, jota voi mielestäni kansankielellä kutsua terveydenhuollon rokotepakoksi, ja en kannata tällaista terveydenhuoltoalalla toimivien henkilöiden pakkorokottamista.

Minulla on tässä hoitajan kirje, sellaisen hoitajan, jonka minä tunnen, ja haluan hänen viestinsä teille muille päättäjille tiedoksi.

”Asiani koskee sote-työntekijöiden rokotepakkoasiaa, mitä eduskunnassa on tänään tarkoitus käsitellä. Tiedämme kaikki tällä hetkellä sote-alan huonon vetovoiman. Samaan aikaan on työryhmä, mikä miettii, miten saamme alalle vetovoimaa, ja sitten tiputetaan pommi, jolla annetaan kuva, että pahimmat riskit koronataudin leviämiselle ovat sote-työntekijät.

Rokotepakolla emme lisää alan vetovoimaa. Rokotuksen ottaa valtaosa hoitohenkilöstöstä. Haluan ainakin uskoa niin. Rokote ei silti suoja siltä, ettei tartuntaa voisi saada, vaan suojaa pahalta tautimuodolta, jolloin et itse tartunnalla mahdollisesti kuormita sairaanhoi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 148/2021 vp

toa. Se ei siis suoranaisesti turvaa sitä, että kukaan sote-työntekijä ei rokotuksen jälkeen kuljettaisi tartuntaa hoitolaitokseen. Hyöty rokotepakosta on nähdäkseni pienempi verrattuna siihen, että työntekijät entistä varmemmin valitsevat alanvaihdon rokotteen ottamisen sijaan.

Jo tällä hetkellä työtä tehdään vajaalla. Joustetaan jopa yli oman jaksamisen, koska tiedostetaan, että työt on tehtävä. Uusi työhön saapunut sukupolvi ei puhu enää kutsumuksesta. He tekevät työtä eri asenteella kuin 60—70-luvun sukupolvet. Alanvaihtoon ollaan vielä valmiimpia nuorten keskuudessa pakotteiden johdosta. Hoitoalan vetovoimaa ei lisätä syyllistämällä, että rokottamattomien hoitohenkilöiden myötä hoitolaitoksissa on ollut niin sanottuja turhia kuolemia koronatartuntojen myötä. Onko näistä hoitohenkilöstön hoitolaitoksiin tuomista tartunnoista selkeitä tilastoja ja niiden aiheuttamista kuolemista, vai onko pystytty erittelemään, onko tartunnan tuonut esimerkiksi omainen tai asiakas ja sen seurauksena tauti levinnyt yksikössä sekä hoitohenkilöstöön että muihin asiakkaisiin? Tiedän nimittäin vastaavia tapauksia, missä tartunta yksikköön ei ole tullut hoitohenkilöstön kautta. Onko kaikkia kuolemia pystytty todentamaan edes koronakuolemiksi?

Toinen asia on tämä 72 tunnin koronatestaus. Miten terveydenhuollon kapasiteetti riittää tähän? Tälläkään hetkellä et testiin pääse kuin vahvoin ja selkein perustein. Tiedän hoitajia, joille lääkäri on suositellut, ettei ota rokotetta terveydellisistä syistä. Heidän kohdallaan astuisi voimaan tämä testaus, ja tietenkään et voi karanteeniohjeistuksen mukaan testituloksen viivästyessä mennä töihin. Jälleen olemme tilanteessa, että terveydenhuollon kantokyky vaarantuu.

Lisäksi, sääntö-Suomessa kun asumme, tietosuojasäännösten ollessa niin voimakkaita onko sote-henkilöstön osalta jälleen aivan sama, kuinka heitä kohdellaan? Yhtäkkiä työnantajalla olisi oikeus käsitellä henkilöstöä koskevia rokotusasioita sekä terveydentilaa koskevia asioita koronatartuntoihin liittyen. Jäisikö se siihen, vai ottaisiko moni työnantaja ohjat omiin käsiinsä? Liikumme erittäin vaarallisella alueella tietosuoja-asiassa tässä tilanteessa.

Eli yhteenvetona: Rokotepakko hoitohenkilöstölle ei ole alan vetovoimaa lisäävä päätös, ei turvaa sitä, etteikö tartuntoja silti voisi mennä hoitolaitoksiin henkilöstön kautta — epätodennäköisempää silti, koska hoitajat tiedostavat taudin riskit ja testauttavat itseään varmasti huomattavasti herkemmin. Lääketieteellisten syiden vuoksi rokottamattomien testauksen kapasiteetin riittävyys, ettei hoitolaitosten kantokyky heikkene, sekä tietosuojan sote-työntekijöiden osalta pitäisi olla samalla tasolla kuin valtaväestöllä se on.

Itse olen rokotteeni ottanut, eikä kyse ole tässä ulostulossa siitä vaan siitä, että jos olemme pystyneet pitämään tilanteen melko hyvänä terveydenhuollossa aina siihen asti, kun katsottiin hallituksen osalta, että rajat voidaan avata huoletta, ettei talous kaadu, niin onko nyt niin, että sote-ala maksaa jälleen kalliin hinnan hallituksen päätöksistä.

Tervetuloa vain hallituksen jäsenille työskentelemään päiväksi tai vaikka pariaksi sote-yksikköön, missä puuttuu henkilöstöä, hoidetaan covid-potilaita, suojaudutaan ja pyritään vielä nauttimaan työstä ja työpäivän jälkeen jaksetaan tehdä kotona muutakin kuin vain oikaista sohvalle odottaen seuraavan työvuoron alkua pelko takapuolella, montako tällä kertaa puuttuu miehityksestä. Kiitos ja anteeksi.” Tähän loppuu tämän työntekijän kirje.

Mielestäni tähänkin ratkaisuna on se, mitä perussuomalaiset ovat esittäneet, että tämä sairaanhoitajien ja terveydenhuollon rokotepakko voidaan mielestäni hyvin korvata pika-testauksilla, jotka tehtäisiin esimerkiksi ennen työvuoron alkua. Tämä on ainut oikea tapa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 148/2021 vp

toimia tässä, koska on tiedossa, että rokotettukin voi levittää ja sairastua ja kantaa virusta. Siinä mielessä koronapassi ei ole mikään ratkaisu tähän ongelmaan. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitoksia. — Edustaja Berg.

19.27 **Kim Berg sd:** Arvoisa puhemies! Olen itsekin henkilökohtaisesti sitä mieltä, että yleensä pakko ei ole mikään hyvä keino, koska pakko on monesti huono konsultti asioissa. Tässä esityksessä on nyt kuitenkin huomioitava se, että kyse ei ole pakkorokotuksista, koska tähän on myös muita vaihtoehtoja. Itse henkilökohtaisesti en olisi halunnut, että joudumme tilanteeseen, että tällaista lainsäädäntöä joudutaan sosiaali- ja terveydenhuoltoalalle säätämään. En olisi myöskään halunnut, että korona olisi jatkunut kaksi vuotta, enkä varsinkaan sitä, että tilanne on niin huono kuin tällä hetkellä on, enkä missään nimessä sitä, että tällä hetkellä varsinkin meidän tehohoito kapasiteettimme näyttää todella huolestuttavalta. Sen lisäksi hoitohenkilökunta on todella väsynyttä, ja ymmärrän osaltani sen, että siellä ei pidetä hyvänä, että tulee lainsäädäntöä, jonka osa heistä kokee niin, että heidät pakotetaan johonkin. Siinä mielessä on löydettävä laajasti monia keinoja tämänkin asian kamppaamiseen.

Niin kuin tässä on tullut esille, on kuitenkin tärkeä lähtökohta, että kaikista vahvin perustuslaillinen oikeus ihmisellä on se, että hänen henkeään ja terveyttään suojellaan. Tässä tilanteessa sellaisissa työtehtävissä, missä hoidetaan kaikista hauraimpia ihmisiä, on varmistettava kaikin mahdollisin keinoin, että niissä tehtävissä toimii sellainen henkilökunta, joka ei mahdollisesti tartuta koronaa niihin ihmisiin, joita he hoitavat, ja tähän on löydettävä erilaisia keinoja. Voin ihan suoraan sanoa, että tämä perussuomalaisen esittämä malli, että jokainen työntekijä testattaisiin jokaisen vuoron alussa, ei olisi mikään helppo malli.

Edustaja Tanuksen puheenvuoroon sen verran voisin kommentoida, että ei sitä testitulosta pikatesteissäkään ihan kahdessa minuutissa saa, lähinnä 20 minuutista puhutaan. Joka tapauksessa olen sitä mieltä, että tämän pikatestin käytön mahdollisuuksia — ei pelkästään sosiaali- ja terveydenhuollon työyksiköissä mutta myös ehkä laajemminkin yhteiskunnassa — on syytä tarkastella ja miettiä niitä mahdollisuuksia, miten sitä voitaisiin jatkossa paremmin hyödyntää.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Harjanne.

19.30 **Atte Harjanne vihr:** Arvoisa herra puhemies! Alkuun haluan kyllä kiittää koko sote-henkilökuntaa siitä, että he ovat kantaneet hyvin raskaan taakan tämän pandemian aikana, joka on jatkunut valitettavan pitkään ja jatkuu edelleen. Paras keino vähentää sitä kuormaa on se, että hillitään tätä epidemiaa, ja siinä rokotteet ovat äärimmäisen tärkeä ja hyväkin, tehokas keino.

Täällä on todettu moneen kertaan, että jo kahdesti rokotettu voi sairastaa ja voi tartuttaa edelleen — voi tehdä joo, tämä on kaikki totta, mutta sitten samaan aikaan on hyvä huomioida asioiden mittakaavat ja se, että kyllä rokottaminen myös suojaa siltä tartunnalta, vähentää sen todennäköisyyttä ja käsittääkseni myös sitten vähentää tartuttavuutta eteenpäin, eli kyllä se tuottaa tällaista epäsuoraa vaikutusta siihen, eli rokotteistakin on apua tässä suhteessa. Onko se nyt sitten rokotevastaista vai mitä, mutta ainakin minusta se on tiedevastaista poimia tarinoita ja maalata sellaista vähätteleväää kuvaa rokotteiden tehosta ja vaikutuksista, kun olisi tosi tärkeää, että meillä pohjautuisi parhaaseen mahdolliseen tietoon ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 148/2021 vp

tieteeseen päätöksenteko täällä. Koska harva asia tuottaa vaikka sataprosenttista suojaa tai näin, niin ollaan joka tapauksessa aina tarkkoja arvopunnintojen ja tällaisten edessä, ja se on tärkeää tehdä, mutta tehdään se parhaan mahdollisen tutkitun tiedon varassa ja luoteetaan siihen tieteelliseen tietoon eikä ainakaan fuulata, hämätä ja sotketa sitä.

Muuten olen kyllä sinänsä sitä mieltä, että pikatestausteknologiaa kannattaa ehdottomasti hyödyntää mahdollisimman laajasti yhtenä keinona. Ei siinä käsittääkseni ole mitään epäselvää. Siitä ministeriltäkin täältä saatiin jo aikaisemmin tänään kommentit.

Eli kaikki tehokkaat keinot käyttöön, ei siinä mitään. Rokote ehdottomasti on erittäin tehokas ja tärkeä keino, ja tämä lakiesitys on kyllä perusteltu.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Tanus.

19.32 **Sari Tanus kd:** Arvoisa puhemies! Täällä on käyty oikein hyvää keskustelua, ja täytyy ensin edustaja Bergille kommentoida näistä pikatesteistä: kyllä siihen menee aikaa ensimmäisellä kerralla, kun ohjeita lukee, jos ei ole nähnyt aikaisemmin, kuinka sitä tehdään, ja ohjeissa kyllä sanotaan, että tulos tulee 15—20 minuutin päästä, mutta käytännössä, kun pakkaukset avaa ja nenän niistää ja pyöräyttää sen näytteen ja sen jälkeen tiputtelee ne muutamia tipat, reagenssi menee siten, että siitä alkaa piirtyä se tulos vähän raskaustestin tapaan, yksi viiva tai sitten, jos se on positiivinen, kaksi viivaa, ja siihen ei todellakaan mene sitä 15—20:tä minuuttia vaan se noin 3 minuuttia — ainakin joka kerta, kun itse niitä olen jo aika monta kertaa tehnyt. Siinä mielessä se todellakin on näppärä, ja aivan niin kuin THL:n Salminen myös sanoi haastattelussa televisiossa, taisi olla tänään vai eilenkö, pikatesteistä, että ne on todettu huomattavasti paremmiksi ja luotettavammiksi kuin mitä niistä alkuun oletettiin, ja totesi myös, että tulos tulee varsin nopeasti, melkein saman tien. Siinä mielessä kyllä myös terveydenhuollossa se, että hoitajat itse niitä ottaisivat töihin mennessä, on hyvin nopea vaihtoehto.

Kaiken kaikkiaan täytyy sanoa, niin kuin kaikki tiedämme, että meillä on valtava pula osaavasta hoitohenkilökunnasta terveydenhuollossa ja myös oheistoimijoista yksiköissä. Niin kuin sanottu, me tarvitsemme lisää osaavia tekijöitä terveydenhuoltoon emmekä saa menettää yhtä ainutta. Jo ennen koronaa me tiesimme, että työ on raskasta ja palkka ei ole mitenkään hyvä. Valtavan iso osa terveydenhuollon henkilöstöstä on kyselyssä ilmoittanut, että ovat harkinneet ainakin jossakin vaiheessa alanvaihtoa, ja tietysti korona-ajan raskaus ja nyt sitten vielä lisävaateet ovat nostattaneet tätä mieltä, ja se on tietysti asia, mikä huolettaa.

Tässä haluan sanoa, että meillä Suomessa on — näin ajattelen, ja myös itsellä on pitkä kokemus hoitohenkilökunnasta — osaavaa hoitohenkilökuntaa, henkilökuntaa, joka tekee suurella sydämellä ja korkealla moraalilla työtä. Ajattelen, että varsinkin näissä yksiköissä, joissa on hauraampia asiakkaita ja potilaita, suurin osahan meidän hoitajistamme ja hoitohenkilökunnastamme on ottanut rokotteen, jos se on suinkin ollut mahdollista, ja ajattelen niin, että sen osan kanssa, joka ei ole syystä tai toisesta vielä ottanut, jaetaan oikeaa tietoa, käydään keskustelua heidän kanssaan ja mahdollistetaan, ehkä myös helpotetaan sitä rokotteen ottamista, niin että jos vain mahdollista, työaikana sen voisi ottaa. Ruotsin puolelta on esimerkki, voisiko olla palkallista päivää heille, jotka ovat ottaneet rokotetta. Itse kyllä ajattelen, että jos he tämmöisen tietyllä tavalla terveyttä edistävän teon tekevät — niin kuin työnantajat ovat sanoneet, rokotetut todennäköisemmin ovat vähemmän myös sairauslomalla — niin ehkä siinä voisi ajatella, että myös jonkinlainen pieni palkanlisä voi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 148/2021 vp

si tulla sen myötä, jos tämmöisen lisäterveysteon, jos nyt niin sanon, tekee. Ajattelen, että tämmöisiä asioita, jotka voisivat kuitenkin tietyllä tavalla vielä kutsua ja helpottaa henkilöiden rokottautumiseen hakeutumista, on meillä vielä mietittävänä ja käytettävissä.

Samaan aikaan haluan alleviivata, että todellakaan, kaikki eivät voi rokotetta ottaa. Näkisin, että se erityinen syy, mistä täällä mainitaan, erityinen lääketieteellinen syy, ei voi olla vain joku anafylaktinen reaktio. Kun joillakin on lähipiirissä tapahtumia — lapset ovat vaikka saaneet voimakkaita reaktioita muista rokotteista — se voi olla oikeasti sellainen pelko, ettei uskalla ottaa rokotetta, ja sekin olisi lääkärin huomioitava, ja voi olla joitakin muitakin henkilökohtaisia syitä, mutta ajattelen, että terveydenhuollon henkilökunnan keskuudessa se on kuitenkin varsin pieni määrä. Suurin osa henkilökunnastahan on meillä otanut ja voi ottaa rokotteen, jos se vain mahdollistetaan, mutta täytyy muistaa, että se on vapaaehtoinen, ja muistaa, että rokotteen ottavat enimmilläänkin vain he, jotka todella sen voivat ottaa.

Se, mikä tähän esitykseen liittyy, että työnantajalla olisi oikeus käsitellä terveystietoja, on minusta kyllä sellainen asia, mitä en voi kannattaa. Ajattelen, että terveydenhuollossa niin johtajan kuin tekijöiden välillä pitäisi olla syvä luottamus ja keskusteluyhteys. Jos minä olisin vaikka yksikön johtajana ja kysyisin hoitajalta, oletko ottanut rokotteen, niin minä uskon, että suurin osa meidän Suomen hoitajista vastaa ihan rehellisesti, koska he tekevät suurella sydämellä ja suurella moraalilla työtä. Mutta jos he eivät jostakin syystä vastaisi ja ajattelisin, että tässä olisi kuitenkin myös rokote hyvä olla ja näitä testejä ja suojavausteita ja niin edelleen, niin näkisin, että sen jälkeen sitä keskustelua pitäisi jatkaa hyvässä yhteishengessä. Tehdäänkö sitten testejä useammin tai onko mahdollisesti joku toinen yksikkö tai toinen työtehtävä, jossa voidaan sitten yhteisymmärryksessä olla niin, että kaikki kokevat, että ollaan turvallisesti työssä, näitä vaihtoehtoja on, ja ajattelen ja toivon, että sosiaali- ja terveysvaliokunta käsittelee tämän huolella ja tekee tarvittavat parannukset tähän esitykseen, ja tietysti, että myös perustuslakivaliokunta tätä käsittelee.

Arvoisa puhemies! Haluaisin vielä tähän loppuun lukea — aika kyllä menee. Me kristillisdemokraatit olemme antaneet yhteisen kannanoton tänään tähän esitykseen liittyen: ”KD-eduskuntaryhmä vaatii rokotepakon sijaan pikatestauksen lisäämistä. Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä ei kannata hallituksen eduskunnalle tuomaa esitystä terveydenhuollon henkilökunnan rokotepakosta. Esityksen haitat ylittävät sen hyödyt. Pahimmillaan hallituksen esitys voisi johtaa laajoihin irtisanoutumisiin sosiaali- ja terveydenhuollossa, mikä syventäisi jo tällä hetkellä monin paikoin vakavaa hoitajapulaa. Suomella ei ole varaa menettää sote-alan työntekijöitä ulkomaille tai muille aloille. KD:n kansanedustajat pitävät erittäin tärkeänä, että koronan vakaville seurauksille alttiita potilaita suojellaan altistumiselta, mutta rokotepakko on siihen väärä keino. Sen sijaan käyttöön tulee nopealla aikataululla ottaa koko henkilökunnan säännöllisesti itse suorittamat pikatestit, joita tulisi olla saatavilla myös vieraileville omaisille. Vain testien avulla voidaan minimoida myös ne tilanteet, joissa täyden rokotesarjan saanut henkilö tietämättään levittää virusta. [Puhemies koputtaa] Rokotekattavuutta on edelleen nostettava, ja eduskuntaryhmä kannustaakin ihmisiä rokottautumaan, jos siihen on mahdollisuus. Kepin sijasta on kuitenkin käytettävä porkkanaa. [Puhemies huomauttaa ajasta] Väestön pakkorokotuksia on viime päivinä kritisoitu myös YK:n ihmisoikeusvaltuutettu Michelle Bachelet.”

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitoksia. — Edustaja Holopainen, Mari.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 148/2021 vp

19.40 **Mari Holopainen vihr:** Arvoisa puhemies! Täällä etenkin perussuomalaisten taholta on varsin paljon korostettu niitä haittoja, mitä olette kuulleet ihmisiltä rokotteista, mutta on aika vaarallista tällainen keskustelu. Sen sijaan voitaisiin puhua siitä, miten suuri hyöty on ollut siitä, että rokotteet on saatu kehitettyä ennätysmäisen nopeasti. Ajatella sitä tilannetta, jos näin ei olisi tapahtunut, minkälaiset rajoitukset ja massakonkurssit olisivat hyvin todennäköisesti aiheutuneet ja mikä olisi tilanne nyt siellä tehohoidossa tai sairaalapedeissä [Mika Niikko: Nyt ei olekaan kyse siitä!] ja kuinka monta syöpäleikkausta jouduttaisiin siirtämään jatkuvasti. On myös erittäin vaikea kysymys, että jos tilanne heikkenee, miten terveydenhuollossa voidaan kääntää pois se syöpäpotilas, joka todella tarvitsee sen hoidon ja joka on ottanut ne rokotteet. Kenellä olisi siinä tilanteessa oikeus saada se hoito, jos todella pitäisi valita, kuka täyttää sen tehohoitopaikan siinä tilanteessa, jos ei voida enää hoitaa tarvittavia syöpäleikkauksia ja teho-osastot olisivat täynnä erityisesti ja vielä suuremmalla painopisteellä rokottamattomista henkilöistä, kuten nyt tähän asti on käynyt?

Hoitohenkilökunnalle kiitos heidän ansiokkaasta työstään kuten myös muulle terveydenhuollolle venymisestä. Sallisin heillekin sellaisen viestin, että he suojaavat myös omaa terveyttään ottamalla sen rokotteen. Se viesti voisi olla täältä eduskunnasta yhteinen, kun moni on kertonut, että on kuitenkin itse ottanut rokotteet ja suojannut itseään. Kyllä se rokote suojaa paitsi sitä ikäihmistä, haurasta henkilöä, jolla on terveysongelmia, joka voi saada tartunnan vielä todennäköisemmin, jos hoitohenkilökunta tai muu henkilökunta ei ole ottanut rokotetta, mutta kyllä se suojaa myös näitä ihmisiä itseään. Erittäin traagisia kohtaloita on aiheutunut myös keski-ikäisille ihmisille, kun osalle tauti aiheuttaa vakavia oireita ja jopa kuoleman.

Sen lisäksi haluaisin vielä korostaa sitä, että on tosi tärkeätä, että me saadaan rokotekattavuus ihan globaalisti nousemaan. Toivon, että tämän eteen tehdään myös töitä. Olisi tärkeätä, että pystytään puuttumaan myös siihen patenttisuojaan kuten myös sitten lisäämään tuotantoa. Tämän puolesta on useita vetoamuksia meneillään, ja siihen on myös keinot olemassa. Julkisesti on myös hyvin paljon rahoitettu tätä hyvin tärkeätä rokotetutkimusta, ja on oikein, että me pystytään pysäyttämään tämä pandemia mahdollisimman tehokkaasti tai ainakin hidastamaan sitä niin, [Puhemies koputtaa] että me voidaan elää.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja nyt on aika täyttynyt. — Edustaja Kiljunen, Kimmo.

19.43 **Kimmo Kiljunen sd:** Arvoisa puhemies! Minusta täällä on käytetty hyvin painavia puheenvuoroja pitkin päivää koskien rokotesuojaa, joka olisi tarpeen terveydenhuoltohenkilökunnalla, ja hallituksen esitystä, joka tässä on esillä, on ihan oikein monesta kulmasta arvioitu.

Ensinnäkin tekniseen asiaan:

Täällä Berg, joka on terveydenhuollon ammattilainen, totesi, ettei tämä joka päivä tehtävä pikatesti ole sinänsä mikään vastaus tai ainakin se on hyvin kompleksinen vastaus tähän ongelmaan, joka täällä on esillä. Mutta minä en ehkä lähtisi tähän puoleen, koska itse en ole asiantuntija siellä, mutta jäin vain pohtimaan edustaja Niikon vahvoja puheenvuoroja, joissa hän totesi, että ketään ei voida pakottaa. Niin pitkälle kuin minä olen ymmärtänyt, tässä ei ketään pakoteta suoraan, välillisesti kyllä. Hän viittaa siihen, että hoitohenkilökuntaa ikään kuin velvoitetaan tähän.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 148/2021 vp

Minäkin tunnistan hoitohenkilökunnan raskaan työn, siihen liittyvät paineet, mutta edelleenkin jäin vain miettimään sitä, että me edellytämme terveydenhuoltohenkilökunnalta ehdottomasti monia asioita. Monia asioita edellytetään, että siinä ammatissa voi olla. Koulutusta edellytetään, edellytetään osaamista, ehdottomasti, ja aivan varmasti voidaan edellyttää terveydenhuoltohenkilökunnalta, että terveydentila pitää olla niin hyvä kuin se vain luontevasti voi olla, riskittömästi ja niin edelleen.

Tällöin minä joudun kysymään sitä näin päin, kun tässä nyt sanotaan, että ei tällaista voida velvoittaa, ei voida rokotesuojaa edellyttää terveydenhuoltohenkilökunnalta: Miksi ei voida? Miksi sitä ei voida edellyttää? Mikä siinä on se syy? Tai päinvastoin voi kysyä vielä näin päin: mikä on se peruste, että hoitohenkilökunta, joka muuten on niin vastuullista — tiedän, että ovat vastuullisia — ei sitä rokotetta ottaisi? Ainoa syy on tietenkin se, että siihen on omat terveydelliset syynsä, jotka ovatkin tässä perusteena, ettei silloin sitä rokotevelvoitetta tässä olisi. Mutta minun on vaikea keksiä, mikä muu syy siellä voisi olla.

Soisin, että edustaja Niikko, joka niin vahvasti tässä nyt on esiintynyt tänään, minulle vastaisi — ehkä hän on asiantunteva enemmän kuin itse olen tässä asiassa — mitkä voisivat terveydenhuoltohenkilökunnalla olla ne luontevat syyt, että ei voitaisi edellyttää. Kun heiltä muuten edellytetään paljon erilaisia asioita, jotta pystyvät siinä ammatissa toimimaan, niin miksei tämmöistä seikkaa kuin erittäin vahvasti varmistettua omaa terveydentilaa tällaisen vaarallisen sairauden kuin meillä nyt on tämä koronavirus voitaisi heiltä edellyttää?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja nyt sopivasti onkin vuoro edustaja Niikolla.

19.46 Mika Niikko ps: Arvoisa puhemies! Hyvää pohdintaa täällä käydään, kuten edustaja Kiljunenkin pohti tässä ääneen julkisesti, miksi osa hoitajista ei halua ottaa rokotteita. Minulla on tässä hallituksen esitys, ja sieltä katson näitä pohdintoja. En ole asiantuntija itseskään, mutta kerään tietoa sieltä, mistä sitä on saatavilla. Hyvin paljon olen myös kysellyt tiedon luotettavuuden perään menneen puolentoista vuoden aikana muun muassa Fimealta ja THL:ltä ja sitten olen hakenut myös muista lähteistä, jos sieltä ei saa sellaista vastausta, joka kuvaisi asiaa luotettavalla tavalla.

Nyt, arvoisa puhemies, muutama havainto tästä esityksestä.

Hallituksen esitys mainitsee sen, että Tilastokeskuksen vuoden 2020 tietojen mukaan sosiaali- ja terveystalouden toimialalla, terveys- ja sosiaalipalvelut, toimii yhteensä 18 000 yritystä ja ala työllistää yhteensä noin 91 600 henkilötyövuotta. Lisäksi olen saanut tietooni, että sote-alalla, paitsi varhaiskasvatuksessa, on töissä noin 340 000 palkansaajaa. Hallituksen esitys myös kuvaa sitä, että käytettävissä olevien tietojen perusteella voidaan arvioida, että noin 55 000 sote-alalla työskentelevää on vailla suojaa covid-19-tautia vastaan. Noin 31 000 on sellaisia, joilla ei ole ensimmäistäkään rokotetta eikä sairastetun taudin antamaa suojaa.

Arvoisa puhemies! Hallituksen esitys jatkaa tätä arviointia sivulla 15. Lainaan, siteeraan suoraan: ”Voidaan siis olettaa, että ainakin osa sosiaali- ja terveysalalla toimivista tulee vielä ottamaan rokotteen. Jos puolet rokottamattomista ottaisi rokotteen, vaille rokotteen antamaa suojaa jäisi vielä arviolta noin 16 000 sote-alan työntekijää.”

Ja nyt, arvoisa puhemies, tulee se ydin: Kuinka monta näistä työntekijöistä toimii semmoisella alalla tai semmoisessa työtehtävässä, jossa vaadittaisiin rokotesuojaa? Voidaan hyvin arvioida, että joka tapauksessa useita tuhansia, ja tämän johdosta nämä henkilöt, jot-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 148/2021 vp

ka tietävät työskentelevänsä sillä puolella, tietävät myös sen, että he tulevat menettämään työpaikkansa. Jos he ovat määräaikaisessa työsuhteessa tai muuten tekevät keikkatöitä, ei heille tulla tarjoamaan vaihtoehtoisia töitä, tai vaihtoehtoisesti, mikäli he ovat vakituisessa työsuhteessa, he tulevat menettämään palkkansa. Tämä on niin iso, kohtuuton vaatimus näitä ihmisiä kohtaan, joilla on tähän syynsä. Ja mikä se syy nyt on?

Arvoisa puhemies! Minä toistan edustaja Kiljuselle sen, että ne lukemattomat sähköpostit, joita olen itse lukenut, ja ne viestit eri sosiaalisten medioiden välityksellä, puheluita käynyt — siellä on aitoa huolta siitä omasta terveydestä. He ovat nähneet läheltä ystävän tai omaisen vakavasti sairastuneen rokotteesta. Syytä en tiedä, mistä se johtuu. Ei tähän osaa vastata oikeastaan kukaan tässä maassa.

Mutta yksi asia on, mikä ei lisää luottamusta rokotteisiin. Uskallan tämänkin sanoa. Kysyin Fimealta: kuinka te voisitte lisätä niiden ihmisten luottamusta rokotteisiin, jotka uskovat kaikkia teorioita, mitä liikkuu somessa ja muualla? He sanoivat, että he eivät voi lähteä oikomaan sosiaaliseen mediaan niitä väitteitä, koska heillä ei oikeastaan ole sellaista perustelua siihen muuta kuin se, että he voivat toistaa, että rokotteet ovat luotettavia. No, sitten kun kysyin, mihin perustuu tämä rokotteitten luotettavuus — näiden ihmisten mielestä sitä ei ole kunnolla perusteltu — virallinen perusteluhan on se, että meidän täytyy luottaa asiantuntijoihin. Ja sitten, kun kaivetaan vähän syvemmälle — tiedättekö mitä, edustaja Kiljunen? [Kimmo Kiljunen: No?] — Fimea tunnustaa sen, että meillä on Suomessa lopetettu rokotetutkimukset jo aikoja sitten, kuten me tiedämme täällä sen. Meillä ei ole tutkittu ensimmäistäkään rokoteannosta, joka Suomeen on saapunut, tässä maassa kansallisesti. Me luotamme niihin tutkimuksiin, mitä tehdään EMAn toimesta ja lääkeyhtiöiden toimesta, ja niiden perusteella meillä ei oikeastaan ole edes syytä tutkia. Tämä on virallinen vastaus. No, nämä sote-alan työntekijät, joista on osa lääkäreitä, jotka eivät ota rokotteita, jostain syystä tietävät tämän asian sitten jollakin tavalla paremmin oman työnsä kautta, kun ovat nähneet näitä ongelmia, että tämä ei välttämättä heille ole luotettava rokote. Tämä on se lyhyt matikka, millä tavalla itse tulkitseen tätä, miksi luottamuspuola on niin suuri. Tämä on vain yksi teoria.

Arvoisa puhemies! Me voimme toki löytää keinon niidenkin ihmisten hyväksi, jotka eivät rokotetta suostu ottamaan, ja se on tänään pitkään keskustelussa ollut testaaminen. Ja nyt, arvoisa puhemies, kun hallituksen esitys ei mahdollista testaamista muille kuin harvoille henkilöille, nostan täältä hallituksen esityksestä perustelun siihen, kuinka kannattaisi tämä testaus ottaa työkalupakkiin.

Hallituksen esityksessä on tällainen kohta kuin selvitetty vaihtoehto elikkä testaus, jossa mainitaan, että mikäli tämmöistä testausta tehtäisiin, niin heti testin jälkeen tulos, niin kutsuttu suojausteho, olisi hyvä mutta laskisi nopeasti ajan kuluessa. Esimerkiksi 48 tunnin kohdalla suojausteho oli noin 60 prosenttia ja 72 tunnin kohdalla enää noin 40 prosenttia. Lisäksi täällä mainitaan, että keskimääräinen teho tarkasteluajankohtaan mennessä on 48 tunnin kohdalla ollut noin 80 prosenttia ja 72 tunnin kohdalla 70 prosenttia.

Elikkä tähän tarkoittaa ihan täysin sitä, että meidän ei tarvitsisi edes pyytää testattavaksi hoitohenkilöitä joka päivä. Riittäisi se hallituksen mainitsema kerran viikossa, joka heidän mielestään toisi 50 prosentin suojaustehon. Mutta jos me teemmekin niin kuin vaikkapa Viron kouluissa tehtiin keväällä tai vielä kesällä, että testattiin kahdesti viikossa, niin silloin se toisi suojaustehon varmasti vähintään noin 60 prosenttiin, joka on suurempi kuin rokotteesta annettu suojausteho, jos sen rokotteen saannosta on mennyt yli kolme kuukautta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 148/2021 vp

Tällä lyhyellä matkalla me voimme eduskunnassa kannustaa meitä lainsäätäjiä, kollegoita siellä valiokunnissa, ottamaan huomioon sen, että me oltaisiin erittäin inhimillisiä, kun me annettaisiin tämä testaamisen vaihtoehto pakkorokotuksen sijaan kaikille niille työntekijöille, jotka eivät sitä rokotetta voi ottaa. Ja toki täytyy ymmärtää se, että tämän pitää myös tapahtua silloin terveydenhuollon elikkä työnantajan kustannuksella. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja nyt on aika jälleen täynnä. — Edustaja Mäenpää.

19.54 **Juha Mäenpää ps:** Arvoisa puhemies! Jatkamme tartuntatautilain muutoksen elikkä tämän terveydenhuollon rokotepakon käsittelyä. Olen tässä jo lukenut kaksi hoitajan laittamaa kirjettä. Nämä ovat sillä lailla tuttuja hoitajia, että voin heidän sanomaansa ja kirjoittamaansa luottaa, ja mielestäni nämä ovat hyviä, herättäviä ajatuksia. Luen täältä vielä pienen kirjeen.

Arvoisa puhemies! Kirje alkaa:

”Hoitoalalla on niin Suomessa kuin muissakin läntisissä maissa pula tekijöistä. Kun hoitaja sairastuu ja jää pois töistä, ei hänen tilalleen aina saada tuuraajaa. Silloin tehdään alimiehityksellä. Kun kollega lopettaa, on kylmäävää odotella, tuleeko hakemuksia. Välillä paikka on auki useita kuukausia ilman yhtäkään hakemusta. Ja kun saadaan uusi työntekijä, niin miten kauan hän pysyy tai onko osaava? Kaikki hakevat sitä helpointa oksaa, ja nämä paikat, missä työtaakka on alan sisälläkin kovempi, eivät houkuta. Nämä ovat paikkoja, missä hoidon tarve on suuri. Nuoret saattavat kouluttautua lähihoitajiksi, ja heti valmistuttuaan he jatkavat eteenpäin. Raskas työ huonolla palkalla ei houkuta.

Hoitajista suuri osa on ottanut rokotuksen. Olen mediasta lukenut selityksiä, miksi osa ei halua rokotuksia ottaa. Yksikään niistä keksityistä syistä ei koske minua eikä tuntemiani hoitajia, jotka eivät ole rokotusta ottaneet. En juurikaan lue rokotevastaisia kirjoituksia. Sen sijaan olen lukenut paljon virallista tiedotusta. Tiedottamisen ja propagandan ero on joskus hiuksenhieno. Kukaan ei tiedä koronaviruksesta vielä tarpeeksi, mutta kun joku taho julistautuu kaikkietäväksi auktoriteetiksi, jota pitää uskoa, se muistuttaa enemmän propagandaa kuin tiedotusta.

Todistettavasti rokotus suojaa vakavalta tautimuodolta. Silti rokotettuja on sairastunut, on sairastunut vakavasti ja jopa kuollut. Sen suojausteho ei ole niin riittävä, että tauti saataisiin kuriin. Kun koronapassin turvin liikutaan isoissa tapahtumissa välittämättä turvaväleistä ja muista suojauksista ja matkustetaan ulkomaille, joissa korona riehuu vielä pahempaa kuin meillä, leikitään tulella. Rokotetut levittävät tautia paljon tehokkaammin kuin rokottamattomat.

Koska koronaa voi levittää oireettomasti, paras tapa estää viruksen leviäminen on jatkuvat pikatestaukset.

Rokotuksen haittavaikutuksista ei puhuta. Niitä halutaan peitellä, jotta saataisiin rokote-kattavuus korkeammaksi.

Nyt rokottamattomia leimataan ja jaetaan kansaa. Halutaan aloittaa pakkorokotukset. Mikäli hoitoalan pakkorokotukset aloitetaan, en näe mitään syytä jatkaa huonosti palkattua, henkisesti ja fyysisesti raskasta työtä. Vaihdan mieluummin alaa enkä enää palaa hoitoalalle. Suurin osa niistä hoitajista, jotka eivät ole rokotusta ottaneet, ajattelevat samalla tavalla: tässä on se hyvä viimeinen syy vaihtaa alaa. En tiedä, minkä verran rokottamattomia hoitajia on, mutta omalla työpaikallani 30 prosenttia. Ja nyt kysymys: Mistä hallitus

Pöytäkirjan asiakohta PTK 148/2021 vp

uskoo löytävänsä uudet hoitajat meidän tilallemme? Onko heillä jokin salainen varmuusvarasto?” — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Heinonen, olkaa hyvä.

19.59 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Hyvät edustajakollegat ja muut täysistuntoa seuraavat! Ensinnäkin suuri arvostus ja kiitos meidän hoitajille, lääkäreille, kaikille sote-alan ammattilaisille ja muille korona-ajan arjen sankareille. Nämä ajat ovat olleet äärimmäisen tiukkoja ja kovia ja vaativia monessa eri työtehtävässä mutta ennen muuta niissä, joissa hoitajat, lääkärit ja muut ovat joutuneet kantamaan poikkeuksellisen suurta taakkaa ja taakkaa myös omantunnon näkökulmasta siinä, että jos kuitenkin hänen matkassaan tuo tauti pääsisi sinne heikoimmassa asemassa ja elämänvaiheessa olevien keskuuteen. Tämä on ollut monelle hoitajalle kova taakka, ja ei voi kuin voimia heille tässä tilanteessa toivottaa.

Tämä rokotepakko koskisi noin 340 000:ta palkansaajaa, ja jos oikein katsoin, tuollainen noin 10 prosenttia sote-alan henkilökunnasta on rokottamattomia — jos oikein nuo katsoin. Meillä ei ole yhtään hoitajaa varaa tässä maassa menettää. Itse asiassa meidän vanhustenhuollon tilanne on heikentynyt valitettavasti koko ajan, ja se kuvaa vain tätä isoa haastetta, mikä meillä täällä vanhustenhuollossa on. Tämähän koskee toki muitakin: sairaanhoitoa ja monia muita sote-alan ihmisiä.

Hoitotalan houkuttelevuus voi vähentyä pakollisen koronarokotuksen myötä, ja jos oikein katsoin näitä kannanottoja, niin lähi- ja perushoitajaliitto SuPer ei kannata tätä hallituksen esitystä, mutta Tehy suhtautuu tähän sitten myönteisemmin tai vähemmän kriittisesti.

No miten tähän voisi sitten vastata? Itse pohdin tätä kyllä vakavasti siitä tulokulmasta, millä tavalla me voisimme aidosti huolehtia siitä, että tauti ei pääse sinne heikossa asemassa olevien iäkkäiden ihmisten tai sairaiden keskuuteen, ja pidän kyllä tätä pikatestimahdollisuutta myös ihan kannatettavana ja erityisenkin hyvänä. — Tulen, puhemies, siihen korokkeelle hetkeksi. [Puhuja siirtyy puhujakorokkeelle]

Arvoisa puhemies! Jatkan tästä korokkeelta lyhyesti. — Mietin sitä, saavutetaanko tällä esityksellä se tavoite, mitä halutaan, eli halutaan estää, että korona ei pääsisi sinne vanhainkotiin tai sairaaloihin leviämään, ja sitä ei toki pelkästään rokottamalla tulla saavuttamaan. Itse kannatan rokotuksia. Olen niiden puolesta puhunut pitkään ja kannatan niitä myös hoiva-alalle ja hoitajille ja sote-henkilökunnalle. Mutta meillä on lukuisia esimerkkejä, joita täälläkin viikolla olen saanut kuulla, joissa tartunta on mennyt hoivakotiin hoitajan mukana, joka on ollut tuplarokotettu tai jopa triplarakotettu, ja silloin tietysti tullaan siihen kysymykseen, jota täällä on ihan aiheellisesti esillä pidetty, voisiko pikatesti olla kuitenkin se keino, millä me voisimme varminnin niitä kaikista heikoimmassa asemassa olevia turvata, ja näin itse ajattelen.

Mietin, että tämä esitys kannattaa kyllä eduskunnassa nyt huolella vielä läpikäydä. Tässä ovat nämä perustuslailliset kysymykset ja niiden lähestyminen. Toivon, että ne katsotaan. Tässä on myös tämä pikatestimahdollisuus kirjattu, mutta se on kirjattu ymmärtääkseni nyt vain muotoon ”erityisestä syystä”. Valitettavasti en päässyt tämän lähetekeskustelun alkuvaiheeseen, mutta olisin halunnut ministeriltä kysyä, mitkä ovat nämä erityiset syyt. Onko siinä miten kerrottu tai mikä on se tavoite, miten tämä erityinen syy sitten rajataan? Toivon itse, että jos tämä esitys menee läpi eduskunnassa ja tulee voimaan, tätä eri-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 148/2021 vp

tyistä syytä tulkittaisiin laveasti mutta edellytettäisiin vahvasti tätä pikatestausta ja varmistettaisiin sillä tämä tilanne, sillä itse olen eniten huolissani siitä, että jos me menetämme tuon ehkä 10 prosenttia tai 5 prosenttiakin sote-henkilökunnasta tämän myötä, niin meidän vanhustenhoito on entistä vaikeammassa tilanteessa. Se on jo tälläkin hetkellä sitä. Nyt pitää tehdä tarkka arviointi siitä, että ei tehdä virhettä, joka vain pahentaisi tätä tilannetta, ja siksi toivon vahvaa käyttöä tälle pikatestimahdollisuudelle.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Tanus, olkaa hyvä.

20.05 **Sari Tanus kd:** Arvoisa puhemies! Jatkan vielä KD:n tämänpäiväisestä kannanotosta tuon viimeisen kappaleen. Edellisessä puheenvuorossa luin nuo edelliset. ”Meidän eduskuntaryhmämme pitää asiaa perustuslain ja ihmisoikeuksien näkökulmasta erittäin merkittävänä ja kritisoi hallituksen esityksen hätäistä valmistelua. Lisäksi kansanedustajat kantavat huolta sen vaikutuksista yhteiskunnan ilmapiirille. Vastakkainasettelua lisäävien toimimattomien esitysten sijaan on ryhdyttävä toimiin, jotka aidosti vähentävät altistumista ja mahdollistavat yhteiskunnan auki pitämisen. Siksi pikatestien käyttöä on pikaisesti lisättävä.”

Tässä kun tätä esitystä viime yönä luin, niin kun on tosissaan arvioitu, että rokotussuojavaihtoehtona olisi myös covid-19-testaus, niin täällä sivulla 23 tulee kyllä ilmi, että tässä mietitty 48:n tai 72 tunnin välein toteutettava oireettoman henkilökunnan PCR- tai antigeenitestausta edellyttäisi riittäviä testaus- ja henkilökuntaresursseja pelkästään tähän tarkoitukseen ja niin edelleen ja niin edelleen. Eli tässä on jotenkin arvioitu vain sitä, että terveydenhuollon henkilökunta menisi jonkin testattavaksi, joku toinen tekisi testin, kun tosissaan nämä pikatestit ovat todella sillä tavalla yksinkertaisia ja helppoja, että jos kansanedustajat osaavat tehdä, niin varmasti meidän terveydenhuollon henkilökunta osaa ne näppärästi tehdä.

Siinä mielessä myös toivoisin, että valiokunnassa kun käsittelette tätä esitystä — kun teillä on monia hyviä ja osaavia edustajia siellä valiokunnassa ja tietysti kuuntelette myös asiantuntijoita — ja samoin perustuslakivaliokunnassa, näkisin, että koska tämä on paineessa ja nopeasti tehty esitys ja myös lausuntokierros on ollut erittäin lyhyt, näin ymmärsin, niin kävisitte huolella läpi ja korjaisitte rohkeasti niitä heikkouksia, mitä tässä esityksessä on.

Kaiken kaikkiaan vielä haluaisin sanoa siitä, että korona on yksi, mikä meillä jyllää, mutta tietysti se meidän hoitovelka on iso asia ja haaste tämän rinnalla. Meillä on ollut hoitovelkaa jo ennen koronaa, ja se hoitovelka on monella, monella sektorilla lisääntynyt. Ihmiset eivät pääse ajoissa tutkimuksiin eivätkä hoitoon, leikkauksia siirretään, ja me tiedämme, että nekin hoitotoimenpiteet tai leikkaukset, jotka eivät alkuun ole kiireellisiä, voivat hankaloitua ja lopulta muuttua kiireellisiksi ja sekä inhimillisesti että yhteiskunnan ja hoitoyksiköiden kannalta usein monimutkaisemmiksi silloin, kun hoitotoimet ja tutkimukset viivästyvät. Tässä meillä on myös iso haaste miettiä, millä tavalla toimimme ja millä tavalla parhaiten näitä resursseja sitten käytämme, jotta saamme hoidettua mahdollisimman pikaisesti ja hyvin muutkin asiat ja muutkin taudit kuin vain tämän koronan.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kiljunen, Kimmo, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 148/2021 vp

20.08 **Kimmo Kiljunen sd:** Arvoisa puhemies! Näissä joissain puheenvuoroissa en oikein ole pitänyt siitä, että ministerin motivaatiota asetetaan kyseenalaiseksi. Hän hyvin selkeästi toi esille sen, että hän haluaa tämän perustuslaillisen puolenkin tässä selvittää vakavasti, tämä on iso asia, ja toiseksi hänen peruslähtökohtansa, kuten niin moneen kertaan on tullut, on tämä elämän säilyttäminen. Meillä tietenkin on se hankaluus kaikilla — anteeksi, monilla, täällä on myöskin terveysalan ammattilaisia paikalla — että useimmilla meillä ei ole oikein kompetenssia arvioida tätä hirveän syvästi. — Edustaja Tanus kyllä on terveysalan ammattilainen jos mikä, en sitä siis kritisoi.

Lähinnä edelleenkin kysyn sitä samaa asiaa: Minun on vaikea tunnistaa, miksi hoitoalalle ei voida tällaista velvoittavuutta asettaa. Tunnistan kaikki ne työpaineet, kaikki ne hankaluudet, mutta kun henkilökunta on tunnetusti motivoitunutta, vaaditaan koulutusta, osaamista ja myöskin siitä omasta terveydentilasta huolta pitämistä, voin hyväksyä perusteet, jotka ovat senkaltaiset, että siihen on terveydelliset syyt, että he voivat kieltäytyä rokotuksista, mutta oikeastaan muita syitä minun on vaikea keksiä. Toivoisin, että ne voitaisiin täällä myöskin sillä tavalla avata, että tämä asia olisi ymmärrettävä, muuten olemme vähän niin kuin tyhjän päällä tätä argumentaatiota viemässä eteenpäin.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Mäenpää, olkaa hyvä.

20.10 **Juha Mäenpää ps:** Arvoisa herra puhemies! Keskustelu hoitohenkilökunnan pakorokottamisesta jatkuu. Tämä hallituksen esitys on nyt tullut meille pikaisella aikataululla, ja tietenkin toivoisin, että täällä olisi asianomainen ministeri kuuntelemissa, mutta ehkä nämä menevät myös sitten lankoja pitkin hänelle, niin että hän kuulee, mistä me keskustellemme täällä. Tässä on monia hyviä puheenvuoroja ollut.

Esityksessä siis puhutaan, että asiakkaiden ja potilaiden kanssa työskentelevällä on joko covid-19-taudin sairastamisen tai covid-19-rokotusten antama suoja covid-19-tautia vastaan. Me puhumme tässä nyt koronapassista ja puhumme kahdesta rokotteesta. Ensinnäkään me emme tiedä, milloin koronapassin pohja muuttuu niin, että meillä pitää ollakin kolme rokotetta. Sitten tässä esityksessä lukee myös, että tätä sääntelyä sovellettaisiin myös virkamiehiin ja viranhaltijoihin, ja debatissa ministeri vahvisti, että tämä koskee vain sote-alan virkamiehiä ja viranhaltijoita. Elikkä ilmeisesti joku terveyskeskuksen tai terveysyhtymän palkanlaskijakin joutuisi antamaan koronapassin sitten.

Mutta minä haluaisin muutaman lainauksen tai sitaatin turvin kertoa näistä ongelmista:

”Ehdotetulla sääntelyllä voisi myös olla vaikutusta työntekijöiden asemaan työmarkkinoilla. Ehdotus voisi lisätä työntekijöiden vaihtuvuutta yrityksissä, joissa työntekijöiden työnteko estyy kokonaan sääntelystä johtuen. Lisäksi on mahdollista, että työttömyysjaksojen määrä voisi kasvaa. Ehdotettu sääntely voisi lisätä jäljelle jäävien työntekijöiden työkuormitusta niissä tapauksissa, kun korvaavaa henkilökuntaa ei saada rekrytoitua. Muutos voi lisätä työntekijöiden väliaikaista vastakkainasettelua työpaikoilla ja siten heikentää työviihtyvyyttä.” Tiedättekö te, mistä tämä teksti on? Tämä lainaus on peräisin hallituksen omasta esityksestä. Tämä ei ole omaa keksintöä.

Toinen sitaatti: ”Ehdotus voisi herättää joissakin sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa toimiville negatiivisia reaktioita ja suuttumusta sekä nostattaa entistä enemmän vastareaktiota covid-19-rokotusta kohtaan. Rokotekielteisten tai tautia sairastamattomien sote-alalla työskentelevien tilanne työpaikalla on vaikea, sillä kaikilla työpaikoilla työntekijää ei voida siirtää osaamista ja koulutusta vastaaviin korvaaviin tehtäviin. Ehdotus voisi

Pöytäkirjan asiakohta PTK 148/2021 vp

siten heikentää työvoiman tarjontaa sosiaali- ja terveysalalla. Jossain määrin rokotekielteen työvoima allokoituu sellaisiin tehtäviin, joissa ei ole lähikontakteja covid-19-virukselle alttiille potilaille. Korvaavan työvoiman löytäminen voi kuitenkin olla haasteellista, eikä kaikissa paikoissa muista tehtävistä ole vapautettavissa pätevää henkilökuntaa virukselle alttiiden potilaiden kanssa työskentelyyn. Täten muutos luultavasti laskee lyhyellä aikavälillä sote-alan työllisyyttä.” Tämäkin on hallituksen esityksestä.

Vielä yksi sitaatti: ”Tällä hetkellä rokottamattomien osuus sosiaali- ja terveysalan ammattilaisista on noin 10 prosenttia, kun MTV Uutisten ja Taloustutkimuksen kyselyn mukaan” — tämä on siis lokakuussa tehty — ”5 prosenttia suomalaisista ei aio ottaa lainkaan koronarokotetta. Voidaan siis olettaa, että ainakin osa sosiaali- ja terveysalalla toimivista tulee vielä ottamaan rokotteen. Jos puolet rokottamattomista ottaisi rokotteen, vaille rokotteen antamaa suojaa jäisi arviolta vielä noin 16 000 sote-alan työntekijää.” Tämäkin löytyy sieltä teidän esityksestänne.

Kysynkin huolestuneena hallituksen edustajilta: kun rokotteesta kieltäytyneet sote-työntekijät eivät ilmeisesti voi uuden lain mukaan jatkaa työssään, mistä tällaiselle määrälle ihmisiä löydetään korvaajia työpaikoille?

Edustaja Kiljunen kysyi tuossa, miksi osa sote-alan työntekijöistä ei ota rokotetta. [Anneli Kiljunen: Kyllä!] No, minun saamani tiedon mukaan siellä on semmoisia, jotka eivät ole ottaneet ollenkaan rokotetta tai jotka ovat ottaneet yhden rokotteen, ja he ovat omassa työssään nähneet semmoisia asioita, jotka he mieltävät rokotehaitoiksi, eivätkä tämän vuoksi välttämättä uskalla ottaa enää toista rokotetta. Tämä on minun mielestäni se syy. Lisäksi on ihan ymmärrettävää, että kun tämä rokote on aika pikaisella aikataululla tullut meille ja muutama vuosi sitten meillä on ollut, oliko se, sikaf lunssa, mihinkä sitä piikkiä laitettiin, joka aiheutti vakavia rokotehaittoja, niin minun mielestäni on ihan luonnollista, että sosiaali- ja terveysalalla työskentelevä ihminen ei välttämättä uskalla heti mennä [Puhemies koputtaa] ottamaan rokotuksia. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Niikko, olkaa hyvä.

20.17 Mika Niikko ps: Arvoisa puhemies! Jatkan hiukan siitä, mitä jäi kesken edellisessä puheenvuorossani koskien testien tekemistä vaihtoehtona tälle niin kutsutulle pakolliselle rokottamiselle.

Arvoisa puhemies! Tässä hallituksen esityksessä sivulla 23 mainitaan arviot siitä, että tällainen jatkuva PCR- tai antigeenitestaus ei ole mahdollista sen vuoksi, että se edellyttäisi riittäviä testaus- ja henkilöstöresursseja pelkästään tähän hoitajien testaamiseen. Lisäksi täällä on arvioitu siten, että testausresurssien kohdentaminen säännöllisiin sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöiden testauksiin voisi heikentää muuta covid-19-testausta sekä tartuntojen jäljittämistä. Lisäksi tätä perustellaan myös sillä, että tämä puolestaan voisi heikentää alueellista epidemiatilannetta sekä vaarantaa samalla riittävien sosiaali- ja terveyspalveluiden saatavuuden. Nämä perustelut tässä on ainoastaan tutkittu siltä näkökannalta, että hoitohenkilökunta kävisi testaattamassa itsensä näissä samoissa julkisissa terveyspalveluiden tarjoamispaikoissa, joissa tehdään tälläkin hetkellä näitä testejä.

Nyt kun on käynyt ilmi, että se testaaminen on hyvin helppoa jopa meille kansanedustajille, nimittäin kun alamme itseämme testaamaan kotona antigeenitestillä, niin on syytä olettaa, että sosiaali- ja terveysalalla olevat henkilöt suoriutuvat siitä tehtävästä ehkä paremmin kuin me, joista ehkä monet tähän tehtävään ensimmäistä kertaa ryhtyvät. Siinä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 148/2021 vp

mielessä olisi eduskunnalta johdonmukaista osoittaa näitä työntekijöitä kohtaan luottamusta, että heillä jo ammattietiikkansa johdosta on niin korkea moraalitasa, että he voisivat tämän testin tehdä, jos ei nyt kotona, niin siellä työpaikalla toisen työntekijän läsnä ollessa, kun aloittavat työpäivänsä.

Lisäksi, arvoisa puhemies, tässä kävi ilmi, että tätä testausta arvioitiin vain siten, että sitä tehtäisiin kerran viikossa, ja siinä puhuttiin, että se suojaustasa olisi vain keskimäärin 50 prosenttia sen viikon ajan. Nyt kuitenkin kun tämä on meidän mahdollista tehdä jopa joka päivä ja se suojaustasa niin sanotusti on jo lähempänä sataa prosenttia, niin miksi eivät myös sosiaali- ja terveysalan henkilöt voi tähän samaan tehtävään ryhtyä itsenäisesti? Toki jos ollaan johdonmukaisia, myös kaksi rokotusta saaneiden olisi hyvä tehdä tällainen testi ennen töihin ryhtymistä.

Arvoisa puhemies! Haluan vielä nostaa esille, että hallituksen esityksestä käy ilmi muiden EU-maiden lainsäädäntötilanne tässä kysymyksessä. Täällä mainitaan, että lähes kaikissa Euroopan maissa covid-19-rokotukset ovat väestölle vapaaehtoisia. Mainitaan toki myös se, että joissain maissa rokottamattomiin työntekijöihin ei kohdistu erityisrajoituksia mutta koronapassi tai testi vaaditaan kaikilta työpaikalle pääsemiseksi. Näitä maita ovat muun muassa Italia, Kreikka, Kypros, Latvia, Liettua, Ranska, Slovakia, Slovenia ja 1.2.22 alkaen myös Itävalta. Se on mielenkiintoista, että Pohjoismaissa ei ole tällaisia rajoitteita. Siellä ei vaadita tällaista toimenpidettä sosiaali- ja terveysalan työntekijöiltä eikä muiltakaan työntekijöiltä. Siellä luotetaan kyllä siihen, että tällaista säännöllistä vapaaehtoista testaamista lisättäisiin kuten Norjassa, ja myös sitten edellytetään vahvasti käyttämään erilaisia suojausvälineitä. Mielestäni tällainen inhimillisempi lähestymistapa olisi Suomesakin kyllä hyvä ottaa malliksi meidän pohjoismaisilta kollegoilta. Me voimme tällä saavuttaa jopa paremman lopputuloksen kuin sillä rokotteella, nimittäin onhan tämä nyt tullut selväksi jo, että kaikki keinot haavoittuvimman väestön eteen on tehtävä, ja miksei se olisi tämä paras vaihtoehto, elikkä testaaminen.

Arvoisa puhemies! Haluan vielä lopuksi tuoda esille perussuomalaisten ryhmäpäätöksen, minkä me tänään teimme eduskuntaryhmässä: Eduskuntaryhmä suosittaa terveydenhuollon henkilöä ottamaan rokotteen — tämä on ryhmän yhteinen kanta — mutta mikäli henkilökohtaisen syyn vuoksi hoitoalan työntekijä ei rokotusta ota, ei häntä tule rangaista siitä päättämällä työsopimus tai palkanmaksu. Tämä mielestäni on inhimillistä ja johdonmukaista, että jätetään kaikille ihmisille valinnanvapaus ottaa rokote tai jättää ottamatta mutta myös hiukan lisätään sellaisia toimenpiteitä, että kuitenkin tullaan turvallisesti suoritumaan tehtävistä, niitten ihmisten parissa, joille tämä hallituksen esitys on suunnattu. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Tanus, olkaa hyvä.

20.23 **Sari Tanus kd:** Arvoisa puhemies! Inhimillinen lähestymistapa, inhimillinen toimintatapa, on kyllä useasti parempia tuloksia tuottava ja tehokkaammin niitä tuottava. Siitä olen samaa mieltä. Itse asiassa pyysin tämän puheenvuoron, kun edustaja Kiljunen kyseli, minkä takia ei osa terveydenhuollon henkilökunnasta sitten ota rokotetta, kun meillä on kaiken kaikkiaan rokotekattavuus niin lääkäreiden kuin hoitajien keskuudessakin varsin, varsin suuri jo nyt ja se varmasti tästä tulee lähiviikkoina ja kuukausina vielä nousemaan. Itse asiassa mietin, onko tästä tehty tutkimusta. Olisi mielenkiintoista saada käsiin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 148/2021 vp

ihan tutkimus niistä syistä, mutta itselleni silmiin ei ole ainakaan sellaista tutkimusta osunut.

Todellakin tietysti osalla on ihan tällainen lääketieteellinen syy, että on saanut esimerkiksi voimakkaan allergisen reaktion ensimmäisestä rokotteesta tai ehkä jostakin toisesta rokotteesta. Sitten voi olla tilanne, että on joitakin sairauksia, joissa kehoitetaan alun alkaenkin keskustelemaan oman lääkärin kanssa, jolloin punnitaan sitä, onko tässä riski saada niitä harvinaisia rokotesivuvaikutuksia suurempi, kun on tällaista ja tällaista taustaa. No, koronan ollessa kyseessä tietysti useasti, kun punnitaan, mitä tapahtuu, jos koronatarunnan saa, riskit voivat olla vielä suuremmat, mutta osa tekee sitten päätöksen tämän perusteella olla ottamatta.

Sitten meillä on tietysti ikävä kyllä paljon somessa liikkumassa sitä disinformaatiota ja monta kertaa sellaista, että siellä on ehkä jotakin tosiasiallista tietoa mutta sitten ihan ääripäässä täysin valheellista tietoa ja tavallaan niitten sellainen sillisalaatti ja sekasotku, mistä voi olla vaikea erottaa, onko tämä missä määrin totta vai onko tämä ihan tarkoituksellisesti väärää informaatiota levittävä. Tämä on yksi syy, minkä takia osa henkilöistä sitten kuitenkin jättäytyy ottamatta rokotteita. Osalla se on ihan selkeästi pelkoa sen takia, että ei ole varmuutta, kuinka tulisi toimia. Osa on tietysti nähnyt muista rokotteista esimerkiksi perhepiirissä tai lähipiirissä näitä harvinaisia sivuvaikutuksia ja sen takia tekee sitten tämäntyyppisen päätöksen.

Tokihan tosiasia myös on, että osa haluaisi nähdä tällaiset pitempiaikaiset seurannat. Kun on uusi rokote ja vielä erilaisen teknologian rokote eikä vielä olla tietysti pystyttykään saamaan pitkäaikaisseurannan tuloksia, niin osa haluaisi niitä olla ensin tarkastelemissa, ennen kuin ottaa rokotteen. Ja tietysti on meillä osalla valintana se, että ovat kaiken kaikkiaan rokotekriittisiä, mutta näkisin, että meillä Suomessa heitä on varsin vähän, eli tällaisia, jotka tykkäisivät, että pärjäävät ilman rokotteita kaiken kaikkiaan. Mutta hyvin moninaiset syyt siellä taustalla löytyvät kyllä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Mäenpää, olkaa hyvä.

20.26 **Juha Mäenpää ps:** Arvoisa puhemies! Tämä taitaa olla jo viides tai kuudes puheenvuoroni tänään, mutta me ollaan nyt semmoisella rajalla, jossa omatunto vain sanoo, että näistä asioista pitää nyt puhua, ja haluan vastuullisesti hoitaa tämän oman työni. Tuossa jo ennen vaaleja, siis ennen eduskuntavaaleja, useita hoitajia otti minuun yhteyttä ja kysyi minun kantaani pakkorokotuksiin — silloin se käsittääkseni koski osaa hoitajia influenssarokotuksen osalta — ja minä silloin lupasin ja pidän siitä yhä edelleen kiinni, että tällaisia pakkorokotuksia ei mielestäni tule eteenpäin viedä.

Täällä edustaja Berg nosti pikatestistä esille sen, että siihen meni noin 20 minuuttia, ja edustaja Tanus sanoi, että noin 3 minuuttia. Minä olen itse tehnyt kesästä lähtien niitä noin 10—15, ja sanotaan näin, että 3 minuutin kohdalla tulos on selvä. Se testi antaa ohjeen, että 15 minuuttia pitää odottaa, mutta kertaakaan se ei ole muuttunut, kun sitten olen sen tarkistanut uudelleen 15 minuutin päästä.

Mielestäni on hyvä, että muutkin ovat täällä näyttäneet jo vihreää valoa tälle pikatestaamiselle, ainakin edustaja Tanus viittasi samaan ja edustaja Heinonen. Ja myöskin edustaja Kiuru sen otti sitten kuitenkin, kun asiaa käsiteltiin, minun mielestäni aika lailla haraviinsa, että hei, tämä saattaisi ollakin se oikea ratkaisu.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 148/2021 vp

Mutta semmoinen asia, mikä täällä nousi useammassa puheenvuorossa esiin — edustaja Kiljunen ainakin sanoi, että ei tämä ole pakkorokottamista — eli se, että hoitajilta vaaditaan kahta rokotetta tai koronatodistusta, ei ole pakkorokottamista. Kuitenkin Suomen lähi- ja perushoitajaliitto SuPerin puheenjohtaja Silja Paavola 2.11. kommentoi MTV:n Uutisaamussa Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen ehdotusta ottaa koronapassi käyttöön hoitoalalla seuraavasti: ”Paavolan mukaan SuPer on kehottanut jäseniään ottamaan koronarokotteen, mutta koronapassiin hän suhtautuu varauksella. Koronapassi tai pakkorokottaminen on sama asia. Siinä pakotetaan ihminen ottamaan rokote. Tässä tilanteessa, jossa hoitajia on tosi vähän tarpeeseen nähden, se on aika riski.”

Täysin rokotevastaisia henkilöitä Paavola arvioi olevan lähihoitajissa noin 2 prosenttia, mutta tästä on varmaan erilaisia arvioita. Tuo henkilö, josta puheessa äsken puhuin, puhui, että heitä on 30 prosenttia, ja sanoi, että he kaikki ovat päättäneet, että he voivat lähteä, lopettaa työnteon siihen. Tämä varmaan riippuu elämäntilanteesta aika paljon, ja surullista onkin, jos... Voisi kuvitella, että nuoremmilla sairaanhoitoalan työntekijöillä saattaa olla asuntovelkaa ja muuta, niin että minun mielestäni tämä rokotepakon määrääminen on ehkä jopa jonkinlaista kiristämistä.

Haluaisin vielä nostaa Iltalehdestä tällaisen henkilön kuin YK:n ihmisoikeusvaltuutettu: ”Ei pakkorokotuksia missään olosuhteissa. Yhdistyneiden kansakuntien ihmisoikeusvaltuutettu Michelle Bachelet otti keskiviikkona kantaa maailmalla mylläävään keskusteluun pakkorokotuksista koronaa vastaan. Bachelet’n mukaan pakkorokotukset eivät ole missään olosuhteissa hyväksyttäviä. Rokotuspakon pitää noudattaa laillisuuden, välttämättömyyden, suhteellisen ja syrjimättömyyden periaatteita, Bachelet sanoi. Ihmisiä ei voi missään tilanteissa rokottaa pakolla.”

Arvoisa puhemies! Kuten tuo SuPerin puheenjohtaja, Paavolako hän oli nimeltään, mainitsi, tässä on käytännössä kyseessä pakkorokottaminen — edustaja Kiljusellekin tiedoksi. Mielestäni tämä pikatestaus on hyvä, ja toivotaan, että tämä täällä salissa tänään vahvasti ehdottamamme pikatestaaminen nousee tämän lopputulokseksi.

Nyt, arvoisa puhemies, menen vielä katsomaan, onko siellä hoitajien kirjeitä kuinka monta, joita minä luen, vai maltanko lopettaa tähän. Ehkä nämä keskeiset asiat ovat nyt tulleet esiin. Kiitän kuitenkin teitä, jotka olette täällä salissa olleet ja keskustelleet, ja edustaja Bergiä erinomaisista näkökulmista myöskin sieltä sairaanhoitohenkilökunnan puolelta. Vaikka olemmekin asiasta hieman erimielisiä, niin kuitenkin tämä on ollut mielestäni rakentavaa keskustelua. Ja erityinen kiitos kaikille niille henkilöille, jotka ovat lähettäneet viestiä tästä ja joiden kanssa olen saanut keskustella, ja ehkä sitä viestiä on tullut teille kaikille — niin kuin tiedätte, sitä on tullut todella paljon. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Laukkanen, olkaa hyvä.

20.33 Antero Laukkanen kd: Arvoisa herra puhemies! Loppusuoralle ehdin tähän keskusteluun, ja oikeastaan syy, miksi halusin tähän osallistua, on se, että tämä on hyvin historiallinen hetki meidän lainsäädäntömme historiassa. Sitä kuvaa jo se, että me joudumme tällaisen erityislain säätämään näissä poikkeusoloissa. Iso kysymys, joka mielessäni on, on se, mihin tässä olemme avaamassa ovea — oven johonkin tuntemattomaan. Meillä ei ole tällaisesta lainsäädännöstä kokemusta, siitä, mihin se johtaa, mihin se avaa oven, minkälaiseen laintulkintaan ja lain käyttämiseen. Tässä avataan ovi ihmisten rajoittamiseen ta-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 148/2021 vp

valla, jota Suomi ei ole koskaan aikaisemmin tehnyt. Sen tähden onkin hyvä, että eduskunta täällä käy hyvää keskustelua tästä kokonaisuudesta ja lähettää tässä lähetekeskustelussa valiokuntaan terveisiä.

Tämä on perustuslain ja ihmisoikeuksien kannalta erittäin merkittävä, ihmisen itsemääräämisoikeuteen liittyvä kysymys. Onko minulla oikeus tehdä sitä työtä, johon olen kouluttautunut, missä ja kenen ehdoilla? Mihin vedämme rajat? Mihin vedämme ihmisarvon mittarin? Onko se sitä, että talous pyörii, onko se ihmisen elämän suojelemista — vai ihmisen arvon mittaamista rokotukseen painostamalla, työn ja toimeentulon menettämislä? Isoja kysymyksiä. Ne eivät tässä salissa tänä iltana selviä. Mutta kyllä ne päättäjän pistävät vakavasti miettimään, millaisella — sanon nyt vanhan, uskonnollisen sanan — pieteetillä me näitä asioita oikeasti haluamme hoitaa.

Täällä ovat monet puhujat sanoneet, että tämä esitys on tuotu valtavalla kiireellä, ja näinhän se on, koska tilanne on myös hyvin akuutti. Mutta kyllä toivon ja odotan, jään odottamaan ja toivomaan, että perustuslakivaliokunta, kun tätä käsittelee, ei koe kiirettä vaan ymmärtää tämän asian tilan ja vakavuuden. Ei pidä avata ovea johonkin sellaiseen, jonka seurauksia ei pysty kantamaan. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kiljunen, Kimmo, olkaa hyvä.

20.36 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Edustaja Mäenpään tavoin totean, että en enempää tähän keskusteluun osallistu kuin tällä puheenvuorolla. Tästä on paljon nyt jo puhuttu, isoja sanoja on täällä käytetty, on puhuttu pakosta, pakkorokottamisesta, elämänarvoista ja niin edelleen. Näihin on vaikea ottaa kantaa muuta kuin siltä osin, minkä halusin tässä vielä sanoa omassa viimeisessä puheenvuorossani, että omassa lapsuudessani olen saanut vesirokkorokotukset, isorokko on kukistettu tässä maassa rokotuskampanjoilla. Globaalitasolla suurin tekijä, joka on pudottanut lapsikuolleisuutta, ovat Unicefin toteuttamat rokotuskampanjat kehitysmaissa ympäri maailmaa. Eli rokotuksella on aito arvo ihan ihmiskunnan oman selviämisen kannalta ja meidän tautitilanteiden kannalta.

Toiseksi meillä on myöskin ilman muuta evidenssiä olemassa siitä, että tähän koronaan, covid-19-virukseen, tällä kansainvälisellä rokotusohjelmalla on ollut merkitystä myöskin Suomessa.

Nyt tässä keskustelussa on ollut tämmöinen merkillinen vähättely, ja sen halusin, arvoisa puhemies, tässä omassa viimeisessä puheenvuorossani todeta, että kuunnellaan terveydenhuollon asiantuntijoita ja myöskin perustuslakivaliokunta miettii tämän perustuslaillisen luonteen tässä ratkaisussa mutta ei rakenneta sellaisia kummituksia, joita me emme ole muutenkaan omassa elämässämme rakentaneet.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Reijonen, olkaa hyvä.

20.37 Minna Reijonen ps: Arvoisa herra puhemies! Kyllä, suosittelen rokotuksia. Se on totta, että rokotukset ovat suositeltavia, mutta tämä pakkorokottaminen on kyllä semmoinen asia, että pakkorokotuksia en suosittelen.

Haluan vielä nostaa esille tuon testausasian. Tässä on nyt käynyt ilmi, että testauksia on eduskunnassakin aloitettu tekemään, tämmöisiä pikatestejä, jotta nähdään, sairastetaanko koronaa, vaikka on rokotuksissa käyty ja tällä tavalla. Haluan nostaa esille, että perussuo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 148/2021 vp

malaiset nostivat tämän testausasian tärkeänä esille, ja perussuomalaiset tosiaan kannattavat sitä, että näitä pikatestejä ja tämmöisiä tuotaisiin työpaikoille, esimerkiksi terveydenhuollon työpaikoille, eli se oli perussuomalaisten hyvä idea. Oli hieno kuulla, että ministeri Krista Kiuru myös sitten myönsi, että tällaisia testauksia aletaan ehkä tekemään, se oli hienoa kuulla. Kyllä kannatan tätä perussuomalaisten ideaa, että testauksia lisätään.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitos. — Edustaja Mäenpää, olkaa hyvä.

20.38 **Juha Mäenpää ps:** Arvoisa puhemies! Vielä yksi asia, joka ei ihan suoraan liity tähän pakkorokottamiseen, mutta haluan kertoa sen tilanteen, mikä kuitenkin tuolla kentällä on.

Elikkä sain juuri vahvistuksen puhelimeeni eräästä tapauksesta, jossa nuori äiti perjantaina oli hädissään, kun hänen lapsensa alkoi hengittämään huonosti. Niin kuin kaikki tiedämme, on tätä RS-virusta nyt liikenteessä. Äiti soittaa myöhään perjantai-iltana paikalliseen terveyskeskukseen ja kertoo ongelmista, että pojalla on kuumetta ja hengitys on heikkoa. No, siellä annetaan sitten ohjeita, mitenkä toimia ja että ottaa aamulla uudestaan yhteyttä.

Aamupäivällä äiti soittaa uudelleen. Kuume on noussut, ja lapsi voi huonommin. Vielä annetaan ohjeet antaa höyryhengitystä ja suihkutella, ja ilmeisesti — ymmärsin näin — yritetään saada kosteutta, että joku lima tai räkä irtoaa.

Puolenpäivän jälkeen äiti soittaa uudestaan ja sanoo, että nyt tilanne on kyllä niin huono, että he lähtisivät täältä tulemaan, onko siellä lääkärinaikoja. Vastaanottava henkilö kysyy siellä, että onko rokotukset kunnossa, ja äiti kertoo, että pojalla on kaikki rokotukset kunnossa. Tämän jälkeen kysytään vanhempien koronarokotteista, ja äiti kertoo, että he ovat molemmat nuoria. Hän on 27-vuotias, jos nyt oikein muistan äidin iän, ja ei ole ottanut koronarokotetta, koska on kokenut, että ei ole tarvetta siihen. Hän on hyväkuntoinen, nuori, ja Suomessa ei ole nuorilla ollut tätä vakavaa koronatauti-ominaisuutta, joka olisi johtanut kuolemaan tai mihinkään. Hoitaja sanoo, että ei voi tulla ilman koronarokotetta paikalle. Il-tapäivällä ambulanssikyyti sairaalaan kyllä sitten onnistuu ilman koronarokotteita.

Tämä nyt epäsuorasti liittyy tähän asiaan, mutta toivon viestin myös menevän perille. Edustaja Berg varmasti voi huolehtia, että tällainen viesti menee ministerille saakka, että tämä on aika järkyttävää, jos osa työntekijöistä siellä hoitopuolella myös ajattelee asioista näin kriittisesti. Kyseessä on vuoden vanha lapsi, ja keskussairaalassa oli sitten todettu, että hänellä oli influenssa ja RS-virus. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Laukkanen, olkaa hyvä.

20.42 **Antero Laukkanen kd:** Kiitos, arvoisa puhemies! Ettei jää mitään väärinkäsitystä, niin kuulun koronan osalta tähän isoon riskiryhmään, jonka kohdalla on esitetty ihan lääkäreidenkin toimesta erilaisia rajoituksia liikkumisen suhteen, missä liikkuu ja kenen seurassa ja niin edelleen, ja olen ottanut rokotteen ja varannut jo kolmanteen rokotteeseen ajan. Olen ottanut rokotuksia pienestä pitäen. Suhtaudun niihin positiivisesti elämää suojelevina asioina. Rokotepassi minulla on ollut yli 40 vuotta, ja pidän sitä yhtenä turvatekijänä, kun matkustan maailmalla, että jos jotain sattuu, niin tiedetään, millaisella rokotussuojalla olen varustettu.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 148/2021 vp

On tärkeää ymmärtää se, että tässä ei ole nyt kysymys siitä, ettäkö jollakin tavalla aliarvioisi rokotusta, vaan siitä, minkälaisia kehityspolkuja me yhteiskunnassa olemme luomassa. Se liittyy näihin perusoikeuksiin, joita tässä nyt punnitaan, ja niin kuin arvoisa puhemieskin hyvin lakia tuntevana tietää, niin perusoikeuksien punninta, eri oikeuksien punninta toisiansa vastaan, on se, mitä tässä talossa tehdään ja pitää tehdä. Valitettavasti joissakin asioissa sitä tehdään liian vähän ja liian kevyesti. Oikeastaan ensimmäinen puheenvuoroni liittyi juuri siihen, että olisi rohkeutta tarkastella tätä asiaa sillä vakavuudella, mitä tämä oikeasti vaatii. — Kiitoksia.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.